

PILOTS JEUGDBESCHERMING

Overzicht wettelijke kaders, juridische vraagstukken en rechtsbescherming cliënten

---

→ Toepasselijke wetgeving (civiele jeugdrecht) en taken

→ Verantwoorde werktoedeling en SKJ registratie

→ Wettelijke kaders privacy en gegevensuitwisseling

→ Wettelijke kaders klachten

→ Taken en bevoegdheden kindbeschermingsmaatregelen

→ Regionale/landelijke (kwaliteits)kaders

→ Opdrachtgever

→ Stelselverantwoordelijke

→ Wettelijke belemmeringen (?): onafhankelijke toets/uitvoeren kindbeschermingsmaatregelen/kwaliteitseisen

---

→ Privacy en gegevensuitwisseling

→ Overzicht gestelde vragen door de pilots

Organisaties:

- Veilig Thuis
- Raad voor de Kinderbescherming
- ▶ Gecertificeerde Instellingen
- ◆ Gemeente/wijkteam

→ Bronnen van het recht

→ Onafhankelijke blik

→ Overzicht rechtsbescherming per organisatie

ZORG
SAMEN STEEDS BETER
VOOR DE
JEUGD

Wettelijke kaders per organisatie

Direct naar:

- [Juridische vraagstukken](#)
- [Overzicht rechtsbescherming](#)

Overzicht wet- en regelgeving Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instelling

De pilots 'Effectievere Jeugdbescherming' dienen als gestructureerde leerplekken waar uitvoerend professionals elkaar ontmoeten en de samenwerking vormgeven/verbeteren aan de hand van casuïstiek. Gekozen wordt voor een veranderkundige aanpak, gericht op de samenwerkingsprocessen voor alle betrokken samenwerkingspartners, waarbij de maximale ruimte benut wordt om buiten de kaders te denken. Daarmee wordt tevens beoogd ruimte te geven aan professionals (één van de doelstellingen van de jeugdwet).

Het maximaal benutten van de ruimte kan 'schuren' met de huidige wet- en regeling. Om te bepalen of hier sprake van is, kan het nuttig zijn om te weten wat er in de wet en regelgeving is bepaald over de wettelijke taken en bevoegdheden van een organisatie en welke (beleids) ruimte er is voor een eigen invulling van de taken en werkwijze. Dit document is bedoeld om de pilots en andere initiatieven hierin te ondersteunen.

In onderstaand overzicht zijn de (wettelijke) taken en verantwoordelijkheden van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instelling weergegeven. Hierbij is een selectie gemaakt van de kaders die voor de pilots het meest relevant zijn. Naast deze organisaties is ook de gemeente een belangrijke speler in de jeugdbescherming als financierder en verantwoordelijke van de jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering en Veilig Thuis.

Gemeenten

De gemeenten hebben de plicht om jeugdhulp en ondersteuning te bieden en er voor te zorgen dat de benodigde jeugdhulp ook beschikbaar is. De gemeente heeft op grond van de Jeugdwet de volgende taken:

- jeugdhulpaanbieders van goede kwaliteit aanbieden;
- een beleidsplan voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg opstellen;
- voorzieningen op het gebied van jeugdhulp (jeugdhulpplicht) treffen;
- jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering aanbieden;
- maatregelen voor de aanpak van kindermishandeling nemen;
- de samenwerking met andere sectoren zoals zorg, onderwijs, politie en justitie zoeken;
- vertrouwenspersonen aanwijzen voor jongeren en (pleeg)ouders die te maken hebben met jeugdhulpverlening en jeugdbescherming.

-
- Toepasselijke wetgeving (civiele jeugdrecht) en taken
-
- Verantwoorde werktoedeling en SKJ registratie
-
- Wettelijke kaders privacy en gegevensuitwisseling
-
- Wettelijke kaders klachten
-
- Taken en bevoegdheden kindbeschermingsmaatregelen
-
- Regionale/landelijke (kwaliteits)kaders
-
- Opdrachtgever
-
- Stelselverantwoordelijke

Wettelijke kaders per organisatie

Direct naar:

→ [Juridische vraagstukken](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

Volgens de Jeugdwet moet jeugdhulp en de uitvoering van de kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering op een verantwoorde manier worden gegeven. Dit betekent dat de professionals vakbekwaam moeten zijn, ongeacht de soort hulp die zij verlenen, en ongeacht hun opleidingsniveau en dat voor sommige werkzaamheden geregistreerde professionals moeten worden ingezet. Ook gemeenten zijn gehouden aan deze norm als zij zélf toegangsmedewerkers voor jeugdhulp in dienst hebben en als inkoper moeten gemeenten borgen dat zorgaanbieders de norm van de verantwoorde werktoedeling toepassen. Zie verder ook hieronder in het schema onder het kopje '[Verantwoorde werktoedeling en SKJ-registratie](#)'.

Hoe de gemeente invulling geeft aan zijn toegangstaak tot jeugdhulp, kan per gemeente verschillen. De bepalingen in de Jeugdwet over o.a. de kwaliteitseisen, dossierplicht, bewaren/vernietigen dossier e.d. zijn alleen van toepassing op de jeugdhulpaanbieder en Gecertificeerde Instelling. Maakt de gemeente bij zijn toegangstaak gebruik van jeugdhulpverleners, dan is de gemeente gehouden aan het naleven van de eisen uit de Jeugdwet.

Hieronder vindt u het overzicht wettelijke kaders Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en Gecertificeerde Instelling:

→ Toepasselijke wetgeving (civiele jeugdrecht) en taken

---

1 Toepasselijke wet- en regelgeving

● Veilig Thuis (VT)

(Uitvoeringsbesluit) Wmo 2015, AVG, Algemene wet bestuursrecht (Awb) (indien VT een bestuursorgaan is), IVRK (kinderrechtenverdrag: belang kind eerste overweging, kind horen, kind niet scheiden van zijn ouders tenzij daar een goede reden voor is e.d.), EVRM (art. 8 recht op 'family life').

▶ Gecertificeerde Instelling (GI)

Burgerlijk wetboek, (Besluit) Jeugdwet, AVG, Awb, IVRK en EVRM.

■ Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

Burgerlijk Wetboek, Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv), (Besluit) Jeugdwet (Jw), AVG, Awb, IVRK en EVRM.

Wettelijke kaders

per organisatie

Direct naar:

→ [Juridische vraagstukken](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

2 Wettelijke taken

● Veilig Thuis

Wettelijke taken (art. 4.1.1 Wmo 2015):

- 1 VT heeft de volgende wettelijke taken:
  - a het geven van advies en zo nodig het bieden van ondersteuning aan ieder die in verband met een vermoeden van huiselijk geweld (hg) of kindermishandeling (km) om dit advies vraagt;
  - b het fungeren als meldpunt voor gevallen of vermoedens van hg en km;
  - c het naar aanleiding van een melding onderzoeken of daadwerkelijk sprake is van hg of km of een vermoeden daarvan aanleiding geeft;
  - d het beoordelen van de vraag of - en zo ja - tot welke stappen de melding aanleiding geeft;
  - e het in kennis stellen van een instantie die passende professionele hulp kan verlenen, indien het belang van de betrokkene of de ernst van de situatie daartoe aanleiding geeft;
  - f het in kennis stellen van de politie of de RvdK van een melding van (een vermoeden van) hg of km indien het belang van de betrokkene of de ernst van de situatie waarop de melding betrekking heeft daartoe aanleiding geeft;
  - g indien VT een verzoek tot onderzoek doet bij de RvdK, het in kennis stellen van het college van B&W;
  - h het op de hoogte stellen van de melder van de stappen die naar aanleiding van zijn melding zijn ondernomen.
- 2 VT verstrekt aan degene die een vermoeden van hg of km heeft, desgevraagd advies over de stappen die in verband daarmee kunnen worden ondernomen en verleent daarbij zo nodig ondersteuning.
- 3 Het college bevordert een goede samenwerking tussen het AMHK, de hulpverlenende instanties, de politie en de GI en RvdK.

■ Raad voor de Kinderbescherming

Wettelijk kader (art. 3.1 Jw):

- 1 De RvdK onderzoekt de noodzaak tot het treffen van een kinderschermingsmaatregel indien het college, een daartoe door het college aangewezen jeugdhulpaanbieder, een GI of VT hiertoe een verzoek heeft gedaan.
- 2 Tevens kan de RvdK een onderzoek als bedoeld in het eerste lid doen, indien:
  - a sprake is van een acute en ernstig bedreigende situatie voor de minderjarige, of
  - b bij de uitvoering van enige andere wettelijke taak van de raad voor de kinderscherming blijkt dat er sprake is van een geval waarbij een kinderschermingsmaatregel overwogen dient te worden.
- 3 De RvdK doet van een onderzoek als bedoeld in het tweede lid onverwijld mededeling aan het college of een daartoe door het college aangewezen jeugdhulpaanbieder.
- 4 De GI die een verzoek tot onderzoek als bedoeld in het eerste lid heeft gedaan, doet daarvan onverwijld mededeling aan het college of aan een daarvoor door het college aangewezen jeugdhulpaanbieder.
- 5 De RvdK en het college leggen de wijze van samenwerken vast in een protocol.
- 6 In het protocol wordt in ieder geval vastgelegd de wijze waarop de raad voor de kinderscherming en het college overleggen over welke GI in het verzoekschrift aan de rechter wordt opgenomen.

Art. 3.3. Jw:

De RvdK is verplicht in rapportages of verzoekschriften de van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aan te voeren.

Wettelijke kaders per organisatie

Direct naar:

→ [Juridische vraagstukken](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

Art. 1:238 BW:

- 1 Er is één RvdK.
- 2 De wet bepaalt de taken en bevoegdheden van de RvdK. Deze worden door de RvdK namens onze Minister van Justitie en Veiligheid uitgevoerd.
- 3 Ten behoeve van de vervulling van zijn taak houdt de RvdK zich in ieder geval op de hoogte van de ontwikkeling van de kindbescherming, bevordert hij de samenwerking met de instellingen van kindbescherming en jeugdhulpverlening en dient hij op verzoek of uit eigen beweging autoriteiten en instellingen van advies.
- 4 Zijn bemoeiingen laten de godsdienstige of levensbeschouwelijke grondslag van de instellingen van kindbescherming onverlet.
- 5 Bij algemene maatregel van bestuur worden de zetel, de werkwijze, voor zover het de samenwerking met de Gecertificeerde Instelling, bedoeld in **artikel 1.1 van de Jeugdwet**, betreft en de organisatie van de raad geregeld.

In art. 1:241 BW is de taak van de RvdK bepaald als het gezag over een kind niet is geregeld of het gezag niet wordt uitgeoefend.

Art. 1:242 BW:

De RvdK stelt zich op de hoogte van alle gevallen, waarin maatregelen met betrekking tot het gezag over minderjarigen overwogen dienen te worden.

In art. 1:242a BW is bepaald dat indien de ene ouder wordt verdacht van het doden van de andere ouder, of indien de ene ouder is veroordeeld wegens het doden van de andere ouder, de RvdK een onderzoek instelt naar de wenselijkheid van een contact- of omgangsregeling van het kind met deze ouder.

In art. 810 Rv is bepaald:

- 1 De rechter kan in zaken betreffende minderjarigen, uitgezonderd die welke zijn levensonderhoud betreffen, indien hij dit met het oog op de beoordeling van de belangen

van de minderjarige noodzakelijk acht, het advies van de RvdK. Hij kan de RvdK daartoe in elke stand van de zaak oproepen.

- 2 De RvdK kan in deze zaken eigener beweging zijn mening schriftelijk aan de rechter kenbaar maken of ter terechtzitting verschijnen, indien de raad dit met het oog op de beoordeling van de belangen van de minderjarige noodzakelijk acht.
- 3 De RvdK ontvangt daartoe onverwijld een afschrift van het verzoekschrift, en wordt tijdig van het tijdstip van de terechtzitting op de hoogte gesteld.
- 4 Indien de zaak evenwel de ondertoezichtstelling van een minderjarige betreft, de toepassing of overeenkomstige toepassing van de artikelen 264 en 265 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek daaronder niet begrepen, dan wel de beëindiging van het ouderlijk gezag of van de voogdij, beslist de rechter niet dan na verhoor of behoorlijke oproeping daartoe van de RvdK.

► Gecertificeerde Instelling

Wettelijk kader (art. 3.2 Jw):

- 1 Een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering wordt uitsluitend uitgevoerd door een GI
- 2 Een GI biedt geen jeugdhulp aan.

Art. 3.3 Jw:

De GI is verplicht in rapportages of verzoekschriften de van belang zijnde feiten volledig en naar waarheid aan te voeren.

Art. 3.5 Jw:

De GI bepaalt of en, zo ja, welke jeugdhulp is aangewezen bij de uitvoering van de kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Zij overlegt hiertoe met het college van de gemeente waar de jeugdige zijn woonplaats heeft.

- 2 Artikel 2.3, zesde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Wettelijke kaders

per organisatie

Direct naar:

→ [Juridische vraagstukken](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

- 3 De GI en het college leggen de wijze van overleggen vast in een protocol.
- 4 Het eerste lid blijft buiten toepassing indien de verplichting tot het bieden van jeugdhulp rechtstreeks voortvloeit uit een strafrechtelijke beslissing.

De wettelijke kaders voor de uitvoering van de kind- beschermingsmaatregelen ((voorlopige) ondertoezichtstelling en (tijdelijke en voorlopige) voogdij zijn te vinden in Titel 14, afd. 4 boek 1 BW.

3 Kaders o.g.v. (uitvoerings)besluit Wmo 2015/Jeugdwet

● Veilig Thuis

Hoofdstuk 4 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015:

VT moet:

- herkenbaar en toegankelijk zijn
- 24 uur per dag beschikbaar zijn in crisissituaties
- Aangesloten zijn op een landelijk telefoonnummer dat kosteloos bereikbaar is
- Werkwijze uitvoering wettelijke taken moet schriftelijk vastgelegd worden. Hierin moet worden aangegeven hoe zorgvuldig met de (bijzonder) persoonsgegevens wordt omgegaan en dat deze slechts worden verwerkt die noodzakelijk zijn voor het bereikbaar doel
- Verantwoordelijkheid college b&w dat er voldoende deskundigheid beschikbaar is op het gebied van kindermishandeling en huiselijk geweld, waaronder een arts op het gebied van kindermishandeling + dat de onderzoekstaak door VT onafhankelijk uitgevoerd kan worden.
- Taken moeten door of onder verantwoordelijkheid van SKJ-geregistreerde jeugdprofessionals worden uitgevoerd/norm verantwoorde werktoedeling. (Zie hiervoor het Kwaliteitskader jeugd)
- Binnen 5 dagen na melding en nadat is vastgesteld dat er een onderzoek moet komen, moet onderzoek worden gestart.
- Z.s.m. maar uiterlijk binnen 10 weken moet onderzoek zijn afgerond.
- Verplichting om bij 1e contact aan betrokkene informatie te

geven over werkwijze, verwerking persoonsgegevens en klachtregeling.

- Anoniem melden mogelijk voor burgers. Uitgangspunt is anonimiteit t.o.v. de betrokkenen tenzij melder toestemming geven om gegevens bekend te maken.

En voor professionals indien:

- Bekendheid een bedreiging vormt of kan vormen voor de directbetrokkenen;
- Een bedreiging vormt of kan vormen voor de melder of voor medewerkers van de melder;
- Leidt of kan leiden tot een verstoring van de vertrouwensrelatie met de directbetrokkenen.
- Betrokkenen hebben recht op bijstand door een vertrouwenspersoon.

■ Raad voor de Kinderbescherming

In de Wmo 2015 en Jeugdwet worden geen inhoudelijke kaders gegeven voor de uitvoering van de werkzaamheden door de RvdK.

▶ Gecertificeerde Instelling

Hoofdstuk 4 Besluit Jeugdwet

- Binnen 5 werkdagen dat de GI is belast met de uitvoering van een ots, voogdij, jeugd-reclasseringsmaatregel en zij hiervan in kennis is gesteld, wijst de GI een

Wettelijke kaders

per organisatie

Direct naar:

→ [Juridische vraagstukken](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

medewerker aan en vindt het eerste contact plaatst met betrokkenen.

- GI moet zo vaak als noodzakelijk maar in ieder geval 1 x per jaar bekijken of het plan van aanpak aangepast moet worden.
- Adviestaak voor wat betreft jeugdreclassering + verplichting uitbrengen verslag aan OM over gestelde voorwaarden en verplichting melding OM bij niet nakomen voorwaarden door jeugdige.

- Taken moeten door of onder verantwoordelijkheid van SKJ-geregistreerde jeugdprofessionals worden uitgevoerd / norm verantwoorde werktoedeling. (Zie hiervoor het Kwaliteitskader jeugd)
- Betrokkenen hebben recht op bijstand door een vertrouwenspersoon.

→ Verantwoorde werktoedeling en SKJ registratie

● Veilig Thuis

Norm verantwoorde werktoedeling van toepassing (art 4.2.1 Wmo 2015). Deze norm houdt in dat bij het toedelen van werk rekening moet worden gehouden met de specifieke kennis en vaardigheden van professionals. De inzet van bijv. een gedragswetenschapper is niet wettelijk verplicht, maar kan wel nodig zijn om tot een verantwoorde werktoedeling te komen.

In de pilots wordt geëxperimenteerd met en gezocht naar wegen om tot een efficiënte jeugdbescherming te kunnen komen. Bij het bepalen of bepaalde werkzaamheden door een geregistreerde professional uitgevoerd moeten worden kan het Kwaliteitskader Jeugd helpend zijn. Dit kader helpt bij het op een goede manier toepassen van de norm van de verantwoorde werktoedeling. Zie <https://professionaliseringjeugdhulp.nl/assets/brochures/kwaliteitskader-Jeugd-v2.1.pdf>.

De Beroepscode voor de Jeugdzorgwerker is een praktische en te toetsen ethische leidraad voor de jeugdzorgwerker en dient als inspiratiebron, leidraad en toetssteen voor eigen morele reflectie en oordeelsvorming omtrent zijn beroepsmatig handelen en zijn werkhouding. De Beroepscode voor de Jeugdzorgwerker vormt geen handleiding met precieze

richtlijnen, maar is een ethische leidraad die professionals vanuit hun verantwoordelijkheid aanzet tot continu nadenken over het professionele handelen. De code staat naast wet- en regelgeving, richtlijnen en organisatorische kaders. Vanzelfsprekend kunnen tussen deze kaders spanningen ontstaan. Het behoort tot de professionele vaardigheden om in dit spanningsveld te opereren, aldus de beroepscode.

■ Raad voor de Kinderbescherming

Norm verantwoorde werktoedeling van toepassing (Circulaire Norm verantwoorde werktoedeling van toepassing op de Raad en DJI). In het Landelijk Kwaliteitskader is bijv. opgenomen dat wordt gewerkt met geregistreerde jeugdzorgwerkers en geregistreerde gedragswetenschappers.

In de pilots wordt geëxperimenteerd met en gezocht naar wegen om tot een efficiënte jeugdbescherming te kunnen komen. Bij het bepalen of bepaalde werkzaamheden door een geregistreerde professional uitgevoerd moeten worden kan het Kwaliteitskader Jeugd helpend zijn. Dit kader helpt bij het op een goede manier toepassen van de norm van de verantwoorde werktoedeling.

Wettelijke kaders per organisatie

Direct naar:

- [Juridische vraagstukken](#)
- [Overzicht rechtsbescherming](#)

Zie <https://professionaliseringjeugdhulp.nl/assets/brochures/Brochure-Kwaliteitskader-JeugdindePraktijk-PJenJ-v0.pdf>.

De Beroepscode voor de Jeugdzorgwerker is een praktische en te toetsen ethische leidraad voor de jeugdzorgwerker en dient als inspiratiebron, leidraad en toetssteen voor eigen morele reflectie en oordeelsvorming omtrent zijn beroepsmatig handelen en zijn werkhouding. De Beroepscode voor de Jeugdzorgwerker vormt geen handleiding met precieze richtlijnen, maar is een ethische leidraad die professionals vanuit hun verantwoordelijkheid aanzet tot continu nadenken over het professionele handelen. De code staat naast wet- en regelgeving, richtlijnen en organisatorische kaders. Vanzelfsprekend kunnen tussen deze kaders spanningen ontstaan. Het behoort tot de professionele vaardigheden om in dit spanningsveld te opereren, aldus de beroepscode.

► **Gecertificeerde Instelling**

Norm verantwoorde werktoedeling van toepassing (art. 4.1.1). De inzet van een bijv. een gedragswetenschapper is niet wettelijk verplicht, maar kan wel nodig zijn om tot een verantwoorde werktoedeling te komen. In de pilots wordt geëxperimenteerd met en gezocht naar een

wegen om tot een efficiënte jeugdbescherming te kunnen komen. Bij het bepalen of bepaalde werkzaamheden door een geregistreerde professional uitgevoerd moeten worden kan het Kwaliteitskader Jeugd helpend zijn. Dit kader helpt bij het op een goede manier toepassen van de norm van de verantwoorde werktoedeling. Zie <https://professionaliseringjeugdhulp.nl/assets/brochures/Brochure-Kwaliteitskader-JeugdindePraktijk-PJenJ-v0.pdf>.

De Beroepscode voor de Jeugdzorgwerker is een praktische en te toetsen ethische leidraad voor de jeugdzorgwerker en dient als inspiratiebron, leidraad en toetssteen voor eigen morele reflectie en oordeelsvorming omtrent zijn beroepsmatig handelen en zijn werkhouding. De Beroepscode voor de Jeugdzorgwerker vormt geen handleiding met precieze richtlijnen, maar is een ethische leidraad die professionals vanuit hun verantwoordelijkheid aanzet tot continu nadenken over het professionele handelen. De code staat naast wet- en regelgeving, richtlijnen en organisatorische kaders. Vanzelfsprekend kunnen tussen deze kaders spanningen ontstaan. Het behoort tot de professionele vaardigheden om in dit spanningsveld te opereren, aldus de beroepscode.

→ **Wettelijke kaders privacy en gegevensuitwisseling**

Zie ook de privacyapp <https://www.jeugdconnect.nl/privacy>

● **Veilig Thuis**

AVG, (Uitvoeringsbesluit) Wmo 2015, Handelingsprotocol en evt. eigen (aanvullende) beleidsregels.

Professionals zijn bevoegd om zo nodig met doorbreking van de geheimhoudingsplicht een melding te doen of informatie aan VT te verstrekken voor zover dat noodzakelijk is voor een goede uitoefening van de wettelijke taken van VT.

Let op: er zijn drie verschillende vormen van toestemming die kunnen spelen: 1. Als grondslag om persoonsgegevens te mogen verwerken, 2. Voor doorbreking van de geheimhoudingsplicht en 3. Voor het inzetten van (medisch) hulp.

Daarnaast is van belang dat er alleen informatie mag worden vastgelegd in het dossier en worden uitgewisseld die

Wettelijke kaders per organisatie

Direct naar:

→ [Juridische vraagstukken](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

noodzakelijk is voor de uitvoering van de (wettelijk) taak.

Zie ook <https://www.jeugdconnect.nl/privacy>

■ Raad voor de Kinderbescherming

AVG en eigen beleidskaders.

Professionals zijn bevoegd om aan de RvdK informatie te verstrekken als dat noodzakelijk is voor een goede uitoefening van de taken van de RvdK.

Let op: er zijn drie verschillende vormen van toestemming die kunnen spelen: 1. Als grondslag om persoonsgegevens te mogen verwerken, 2. Voor doorbreking van de geheimhoudingsplicht en 3. Voor het inzetten van (medisch) hulp.

Daarnaast is van belang dat er alleen informatie mag worden vastgelegd in het dossier en worden uitgewisseld die noodzakelijk is voor de uitvoering van de eigen taak. Zie ook <https://www.jeugdconnect.nl/privacy>

► Gecertificeerde Instelling

AVG, Jeugdwet en eigen beleidskaders (landelijk privacy-reglement).

Professionals zijn verplicht om op verzoek en uit eigen beweging aan de GI die een ondertoezichtstelling (ots) uitvoert informatie te verstrekken die noodzakelijk is voor een goede uitoefening van de ots.

Let op: er zijn drie verschillende vormen van toestemming die kunnen spelen: 1. Als grondslag om persoonsgegevens te mogen verwerken, 2. Voor doorbreking van de geheimhoudingsplicht en 3. Voor het inzetten van (medisch) hulp.

Daarnaast is van belang dat er alleen informatie mag worden vastgelegd in het dossier en worden uitgewisseld die noodzakelijk is voor de uitvoering van de eigen taak. Zie ook <https://www.jeugdconnect.nl/privacy>

→ Wettelijke kaders klachten

● Veilig Thuis

Art. 4.2.7 Wmo 2015

Het AMHK treft een regeling voor de behandeling van klachten over gedragingen van het AMHK of van voor hem werkzame personen jegens andere personen in het kader van de uitvoering van de taken van het AMHK. Het AMHK brengt de regeling op passende wijze onder de aandacht van de jeugdigen, ouders en pleegouders.

■ Raad voor de Kinderbescherming

Besluit externe klachtencommissie RvdK titel 9.1 Awb.

Eenieder heeft het recht om over de wijze waarop een medewerker van de raad zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, schriftelijk een klacht in te dienen bij de klachtencommissie.

► Gecertificeerde Instelling

Artikel 4.2.1 Jeugdwet

De GI treft een regeling voor de behandeling van klachten over gedragingen van hen of van voor hen werkzame personen jegens een

Wettelijke kaders

per organisatie

Direct naar:

→ [Juridische vraagstukken](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

jeugdige, ouder, ouder zonder gezag, voogd, degene die anders dan als ouder samen met de ouder het gezag over de jeugdige uitoefent of een pleegouder in het kader van de verlening van

jeugdhulp, de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Zij brengen de regeling op passende wijze onder hun aandacht.

→ Taken en bevoegdheden kindbeschermingsmaatregelen

Indienen verzoek (voorlopige) ondertoezichtstelling bij de kinderrechter

■ Raad voor de Kinderbescherming

RvdK (en het OM) is bevoegd om de kinderrechter om een ondertoezichtstelling (ots) of een andere kindbeschermingsmaatregel van een kind te verzoeken.

Als de RvdK een ots niet nodig vindt:

- Als het college van b&w een ots nodig vindt, maar de RvdK niet, kan de burgemeester de RvdK verzoeken om het oordeel van de kinderrechter te vragen. De RvdK vraagt binnen 2 weken de kinderrechter om een oordeel te geven.

- de (pleeg)ouder kan een verzoek bij de kinderrechter indienen om een ots. (art. 1:255 BW)

Een voorlopige ots kan worden verzocht door de RvdK en OM en door een (pleeg)ouder als de RvdK geen verzoek doet bij de kinderrechter. (art. 1:257 BW).

Indienen verzoek verlenging ondertoezichtstelling bij de kinderrechter

■ Raad voor de Kinderbescherming

De RvdK kan alleen een verzoek tot verlenging indienen als de GI dit niet doet. Dat geldt ook voor de (pleeg)ouder. (art. 1:260 BW).

▶ Gecertificeerde Instelling

De GI is bevoegd om een verleningsverzoek in te dienen.

Indienen verzoek tussentijds beëindigen ondertoezichtstelling bij de kinderrechter

■ Raad voor de Kinderbescherming

De RvdK kan dit verzoek alleen doen als de GI dit verzoek niet doet. Dat geldt ook voor de ouder en minderjarige van 12 jaar en ouder (art. 1:261BW).

▶ Gecertificeerde Instelling

De GI is bevoegd de kinderrechter te verzoeken om de ots te beëindigen als de grond voor een ots niet meer aanwezig is.

Wettelijke kaders

per organisatie

Direct naar:

→ [Juridische vraagstukken](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

Indienen verzoek om een machtiging tot uithuisplaatsing bij de kinderrechter

■ Raad voor de Kinderbescherming

RvdK is hiertoe bevoegd (dat geldt ook voor het Openbaar Ministerie) (art. 1:265 BW).

▶ Gecertificeerde Instelling

De GI is bevoegd om dit te doen als de GI is belast met de uitvoering van de ondertoezichtstelling.

Indienen verzoek een verlenging van de machtiging tot uithuisplaatsing

■ Raad voor de Kinderbescherming

De RvdK kan alleen een verzoek tot verlenging indienen als de GI dit niet doet. (art. 1:265c BW).

▶ Gecertificeerde Instelling

De GI is bevoegd om dit te doen als de GI is belast met de uitvoering van de ondertoezichtstelling.

Indienen verzoek tussentijds beëindigen van de uithuisplaatsing

▶ Gecertificeerde Instelling

De GI is bevoegd om dit te doen.

De ouder met gezag, pleegouder en minderjarige van 12 jaar en ouder kunnen de GI verzoeken om de uithuisplaatsing te

beëindigen/te bekorten/af te zien van een wijziging van de verblijfplaats. Zij kunnen dit vervolgens voorleggen aan de kinderrechter.

Toetsende taak RvdK

■ Raad voor de Kinderbescherming

Als de GI niet overgaat tot een verlenging van de ondertoezichtstelling of machtiging uithuisplaatsing, moet dit besluit door de RvdK worden getoetst.

Als de ots en uithuisplaatsing 2 jaar of langer heeft geduurd, moet de GI de RvdK vragen om een advies te geven over de verdere verlenging van de ots. (art. 1:265j BW).

Indienen verzoek om een voorlopige voogdij maatregel als ouders onbevoegd zijn om het ouderlijk gezag uit te oefenen of het gezag niet kunnen uitoefenen

■ Raad voor de Kinderbescherming

De RvdK is bevoegd om de rechtbank dan te verzoeken om een (tijdelijke) voogd te benoemen (art. 1:253q en 1:253r BW).

▶ Gecertificeerde Instelling

De GI is bevoegd om de rechtbank dan te verzoeken om een (tijdelijke) voogd te

Wettelijke kaders per organisatie

Direct naar:

→ [Juridische vraagstukken](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

benoemen. Ook een ouder of familielid kunnen dit verzoek indienen.

Indienen verzoek om een beëindiging van het ouderlijk gezag

■ Raad voor de Kinderbescherming

Dit is een bevoegdheid van de RvdK (en OM) (art. 1:267 BW).

Bevoegdheden bij een ondertoezichtstelling

■ Raad voor de Kinderbescherming

Toetsende taak bij besluit GI om ots en/of machtiging uithuisplaatsing niet te verlengen, uithuisplaatsing tussentijds te beëindigen. Advies geven bij verlenging ots met een uithuisplaatsing bij een duur van 2 jaar of langer.

RvdK kan de rechtbank verzoeken om een beëindiging van het ouderlijk gezag.

▶ Gecertificeerde Instelling

De GI heeft de volgende bevoegdheden:

- geven van een schriftelijke aanwijzing
- paspoort aanvragen
- contactregeling vaststellen tussen kind en ouder bij een uithuisplaatsing.

De rechter verzoeken om:

- bekrachtigen schriftelijke aanwijzing evt. met dwangmiddel
- vaststellen of wijzigen zorg- of omgangsregeling
- vervangende toestemming medische behandeling jeugdige jonger dan 12 jaar
- vervangende toestemming paspoort
- machtiging uithuisplaatsing.

De rechter kan de GI een stukje gezag geven bij een uithuisplaatsing om de volgende beslissingen te kunnen nemen:

- inschrijving onderwijsinstelling
- toestemming medische behandeling geven voor jeugdige jonger dan 12 jaar of jeugdige van 12 jaar en ouder die niet in staat is om zelf goede beslissingen te nemen
- aanvragen verblijfsvergunning.

Bevoegdheden bij een voogdij uitgeoefend door de GI

▶ Gecertificeerde Instelling

Wettelijke vertegenwoordiger van de jeugdige. GI bepaalt verblijfplaats jeugdige. Voor plaatsing in het buitenland is toestemming van de rechtbank nodig.

Direct naar:

→ [Juridische vraagstukken](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

→ Regionale/landelijke (kwaliteits)kaders

Regionale/landelijke kaders

● Veilig Thuis

Eigen/lokaal beleid en Handelingsprotocol Veilig Thuis 2019.

Status Handelingsprotocol:

In het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 is bepaald dat Veilig Thuis zijn werkwijze van uitvoering van de wettelijke en omgang met persoonsgegevens schriftelijk vastlegt.

Er is gekozen voor een landelijk Handelingsprotocol Veilig Thuis. Doel van dit gemeenschappelijke protocol is:

- Het vormt een belangrijk instrument in de kwaliteitsverbetering en draagt bij aan het vergroten van eenduidigheid in het optreden van de VT's.
- Geeft voor de medewerkers een duidelijke richtlijn voor hun handelen. Het betreft richtlijnen die algemeen geldend zijn voor alle vormen van hg en km. De richtlijnen bieden ruimte om zorgvuldig te handelen in situaties waar de bemoeienis van VT gepaard kan gaan met onveiligheid voor de direct-betrokkenen of voor medewerkers van VT.
- Voor de gezinnen en huishoudens die te maken krijgen met VT biedt dit protocol het voordeel dat alle medewerkers van VT eenzelfde mate van zorgvuldigheid betrachten. Het protocol geeft inzicht in wat zij van VT kunnen verwachten, hoe zij worden geïnformeerd en wat hun rechten zijn. Voor de professionals buiten VT geeft het protocol een helder inzicht hoe het samenspel tussen hen en VT verloopt en welke afwegingen VT daarbij maakt.

■ Raad voor de Kinderbescherming

Landelijk kwaliteitskader.

▶ Gecertificeerde Instelling

- Landelijk normenkader
- Eigen beleid
- Gezamenlijk beleid GI's

Normenkader:

- Is opgebouwd o.g.v. de stellingname:
De competenties van de professional in combinatie met de methodieken en interventies die worden gehanteerd zijn cruciaal voor het realiseren van de doelstellingen en resultaten. Daarbij moet er sprake zijn van een organisatie die de professional en de methodiek voldoende inbedt, faciliteert en die kaders stelt.
Een optimale afstemming en samenwerking in de keten is essentieel om de resultaten te kunnen bereiken.
- Is een ministeriële regeling onder de Jeugdwet.
- Bevat de eisen voor een uitvoerende instelling vanuit de geldende en nieuwste inzichten op het gebied van kwaliteitsmanagement en – borging voor uitvoerende instellingen.
- Bevat elementen uit de Jw die direct te maken hebben met kwaliteitsborging.
- Voor elementen uit de Jw die geen verbinding hebben met kwaliteitsborging geldt, indien deze conflicteren met de eisen in het certificatieschema JB/JR of de implementatie van deze eisen, dat de Jeugdwet prevaleert;
- Heeft alleen betrekking op de kinderbebeschermingsmaatsregelen en jeugdreclassering;
- Bepaalt niet hoe het werk moet worden uitgevoerd, dat bepaalt de GI zelf in het eigen kwaliteitsmanagement systeem.

Wettelijke kaders per organisatie

Direct naar:

→ [Juridische vraagstukken](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

Doelen:

- Stimuleren en ondersteunen van de GI's in het continu verbeteren van de kwaliteit van de organisatie teneinde de verwachte resultaten te behalen en te borgen.
- Vertrouwen geven aan gemeenten dat de GI voldoet aan de basale eisen voor het borgen van de kwaliteit van de uitvoering van jb en jr.
- Rechtsgelijkheid en rechtszekerheid voor jeugdigen en het gezin borgen bij de uitvoering van jb en jr.

→ Opdrachtgever

- **Veilig Thuis**

Gemeente verplicht om een AMHK te organiseren.

- **Raad voor de Kinderbescherming**

Ministerie van Justitie en Veiligheid.

- ▶ **Gecertificeerde Instelling**

Gemeente moet voorzien in toereikend aanbod van GI's.

→ Stelselverantwoordelijke

- **Veilig Thuis**

Ministerie VWS.

- **Raad voor de Kinderbescherming**

Ministerie J en V.

- ▶ **Gecertificeerde Instelling**

Ministerie J en V (VWS voor de in te zetten jeugdhulp).

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

Juridische vraagstukken binnen de pilots Jeugdbeschermingsketen

Inmiddels zijn de pilots 'Effectievere Jeugdbeschermingsketen' volop bezig met experimenteren om de jeugdbeschermingsketen sneller en effectiever in te richten. Dit roept een aantal juridische vraagstukken op. Zoals wat mag er wel en niet qua gegevensuitwisseling, wat zijn de eisen als het gaat om het doen van een onafhankelijke toets, of bepaalde bevoegdheden van een organisatie ook door een andere organisatie mogen worden uitgevoerd en hoe om te gaan met (tucht)klachten binnen de pilot.

Veel van de vragen kunnen worden beantwoord vanuit de huidige wet- en regelgeving, maar er zijn ook vragen die vragen om nadere wet- en regelgeving of meer wettelijke ruimte gedurende de duur van de pilots. Daarnaast komen er vraagstukken naar voren die niet zozeer juridisch zijn, maar die gaan over dilemma's in de samenwerking en het durven loslaten van een eigen ontwikkelde werkwijze. In dit document wordt een overzicht gegeven van de vragen die al aan de orde zijn gekomen met daarbij een reactie. Het doel van dit document is om de pilots te ondersteunen bij juridische vraagstukken en om te leren van vragen die al in andere pilots aan de orde zijn gekomen (kruisbestuiving). En om samen met de pilots in kaart te brengen waar een meer effectievere jeugdbeschermingsketen vraagt om aanpassing van de wet- en regelgeving.

Het document is als volgt opgebouwd:

- Eerst wordt ingegaan op een aantal specifieke vragen die gaan over de bevoegdheden van de verschillende organisaties binnen de jeugdbeschermingsketen en waarbij de pilots aanlopen tegen wettelijke belemmeringen om tot een andere werkwijze te kunnen komen.
- Vervolgens wordt stil gestaan bij de belangrijkste juridische kaders als het gaat om privacy en gegevensuitwisseling.
- Tot slot volgt een overzicht van de verschillende vragen die zijn gesteld met daarbij een reactie. De vragen zijn onderverdeeld in drie thema's: 1. Vragen over de wettelijke kaders en bevoegdheden van de verschillende organisaties, 2. Hoe om te gaan met de verschillende rollen en bevoegdheden binnen een pilotteam, 3. Klacht- en tuchtrecht en 4. Privacy- en gegevensuitwisseling.

→ Wettelijke belemmeringen (?):
onafhankelijke toets/uitvoeren kinder-
beschermingsmaatregelen/kwaliteitseisen

→ Privacy en gegevensuitwisseling

→ Overzicht gestelde vragen door de pilots

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

→ Wettelijke belemmeringen (?): onafhankelijke toets/uitvoeren kinderschermingsmaatregelen/kwaliteitseisen

In het 'Overzicht wet- en regelgeving Veilig Thuis (VT), Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en Gecertificeerde Instelling (GI)', is een overzicht gegeven van de (wettelijke) taken en verantwoordelijkheden van de organisaties weergegeven.

Dit document is bedoeld om de pilots en andere initiatieven te ondersteunen bij de maximale ruimte te benutten om buiten de kaders te denken. Het maximaal benutten van de ruimte kan 'schuren' met de huidige wet- en regeling. Om te bepalen of hier sprake van is, waarom en wat er gewijzigd zou moeten worden kan het nuttig zijn om te weten wat er in de wet en regelgeving is bepaald over de wettelijke taken en bevoegdheden van een organisatie en welke (beleids)ruimte er is voor een eigen invulling van de taken en werkwijze.

Een aantal juridische vragen gaat over het uitoefenen van bevoegdheden die in de wet aan bepaalde organisaties zijn toegekend. Zoals dat - alleen een GI kinderschermingsmaatregelen mag uitvoeren - RvdK onderzoek doet naar de noodzaak van een kinderschermingsmaatregel en de kinderrechter kan verzoeken om het uitspreken van een kinderschermingsmaatregel - VT onderzoek mag doen zonder dat betrokkenen hiervan al op de hoogte zijn en hierbij specifieke bevoegdheden heeft als het gaat om het uitwisselen van informatie zonder toestemming van betrokkenen. Binnen de pilots wordt geëxperimenteerd met nieuwe werkwijzen zoals dat er voor het gezin vaste aanspreekpunten zijn en medewerkers vanuit verschillende organisaties gezamenlijk een team vormen. Hierbij lopen pilots op bepaalde punten aan tegen de huidige indeling van organisaties en hun wettelijke positie en bevoegdheden:

Positie RvdK en de onafhankelijke toets

■ Raad voor de Kinderbescherming

De RvdK heeft als wettelijke taak om op basis van een zorgmelding over de opvoedingssituatie en ontwikkeling van minderjarige kinderen, te onderzoeken of een kinderschermingsmaatregel nodig is. Zo ja, dan verzoekt de RvdK de kinderrechter om een kinderschermingsmaatregel uit te spreken. Bij pilots bestaat de wens om te experimenteren met de voorgenoemde taak en bevoegdheid van de RvdK door

anderen te laten uitvoeren. Op grond van de wet is dit nu niet mogelijk.

Toelichting keuze wetgever voor de huidige positie van de RvdK¹

Overheidsingrijpen in gezinnen, door het uitspreken van een kinderschermingsmaatregel, is een zwaar middel. Checks en balances zijn nodig om dit zorgvuldig te doen. In artikel 8 van het

¹ Hierbij is geput uit de memorie van toelichting Jeugdwet en die van de Wet Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen, Tweede Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 32 015, nr. en Tweede Kamer, vergaderjaar 2012–2013, 33 684, nr. 3

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) is het recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven neergelegd. Daarnaast zijn in het Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) rechten van kinderen en jongeren tot 18 jaar neergelegd waarmee bij de invulling van wetten en regels rekening moet worden gehouden. In het IVRK is o.a. bepaald dat bij alle maatregelen betreffende kinderen de belangen van het kind de eerste overweging vormen, dat ouders of voogden de primaire verantwoordelijkheid voor de zorg, begeleiding en opvoeding van hun kinderen hebben en dat kinderen moeten worden gehoord in beslissingen die hen aangaan. De overheid moet deze rechten respecteren en hierin ondersteuning bieden.

Ingrijpen mag alleen als dat in een democratische samenleving noodzakelijk wordt geacht en de gronden voor dit ingrijpen zijn neergelegd in de Nederlandse wet- en regelgeving. Uit de jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) blijkt dat hierbij van belang is dat het besluitvormingsproces duidelijk en transparant zijn en de totstandkoming van een kindbeschermingsmaatregel zorgvuldig moet gebeuren. Dit houdt o.a. in dat: 1) Jeugdigen en ouders voldoende en vanaf het begin betrokken worden bij het besluitvormingsproces, 2) Het gezin recht heeft op inzage in de (proces)stukken, 3) er geen relevant materiaal voor hen mag worden achtergehouden, 4) de betrokkenen op de hoogte moeten worden gebracht van de beslissing en de motivering ervan, 5) het initiatief tot informatievoorziening bij de organisaties/professionals ligt, 6) onder omstandigheden een onafhankelijk psychologisch onderzoek moet worden gelast en 7) ouders en kinderen hun mening en belangen kenbaar kunnen maken en dat hiermee rekening wordt gehouden. Wanneer kinderen en ouders van elkaar gescheiden worden moet dat volgens de vastgestelde procedures gebeuren en kinderen ouders moeten in zulke procedures hun standpunt kunnen geven. En zij hebben in ieder geval recht op regelmatig contact, tenzij dat niet in het belang van het kind is.

De belangrijkste argumenten voor de keuze van de wetgever om de RvdK (en het openbaar ministerie) bevoegd te maken tot het initiëren van een kindbeschermingsmaatregel zijn:

- Ingrijpen in het familie- en gezinsleven moet worden gedaan door een overheidsorgaan. En dat overheidsorgaan moet daarop rechtstreeks aangesproken kunnen worden.
- Een duidelijke scheiding tussen uitvoering van de maatregel en de beslissingsbevoegdheid is belangrijk. Reden: een kindbeschermingsmaatregel betekent een (soms vergaande) beperking van het familie- en gezinsleven als bedoeld in artikel 8 EVRM. De noodzaak van deze beperking moet worden aangetoond, wil zij gerechtvaardigd zijn om het kind te beschermen. De rechter moet erop kunnen vertrouwen dat het onderzoek dat is verricht om het verzoek om een kindbeschermingsmaatregel te kunnen onderbouwen qua totstandkoming en qua inhoud rechtmatig is. Dit betekent onder meer dat het rapport onpartijdig is en niet vooringenomen tot stand is gekomen. Reden waarom bijvoorbeeld er ook voor is gekozen dat de GI niet zelf om een beëindiging van het ouderlijk gezag mag verzoeken en deze bevoegdheid bij de RvdK is neergelegd. Een verzoek tot een gezagsbeëindigende maatregel door de GI zou in ieder geval de schijn van partijdigheid hebben. Ook werd het door de wetgever niet wenselijk geacht dat zowel de uitvoering van de jeugdzorg, de beslissingsbevoegdheid tot het initiëren van een kindbeschermingsmaatregel en vervolgens de uitvoering van die maatregel bij één organisatie ligt. Een duidelijke scheiding tussen de uitvoering van de maatregel en de beslissingsbevoegdheid daartoe is noodzakelijk, aldus de wetgever (uit de Memorie van Toelichting Wet Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen).

Eisen onafhankelijke en objectieve blik: kan die door iemand uit het team/organisatie worden uitgevoerd?

Bij de ontwikkeling van een meer effectievere jeugdbescherming zullen de waarborgen die

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

op grond van het EVRM en IVRK zijn vereist, in acht moeten worden genomen. Een te lichtvaardig ingrijpen, het niet voldoende luisteren naar ouders en kinderen en het respecteren van hun rechten, belangenverstengelingen van professionals en organisaties kunnen leiden tot een onrechtmatig handelen van professionals en organisaties.

De vraag is of een onafhankelijke toets door bijvoorbeeld een medewerker binnen eenzelfde team zowel kan worden beschouwd als een voldoende waarborg voor deze noodzakelijke functionaliteit? Een dergelijke vraag is aan de orde gekomen bij gesloten plaatsingen van jeugdigen. De gemeente, RvdK of GI kan het besluit nemen dat een jeugdige geplaatst moet worden in een instelling voor gesloten jeugdhulp. De wet vereist dat een gekwalificeerde gedragswetenschapper met dit besluit moet instemmen. De vraag die hierbij aan de orde is gekomen of de gedragswetenschapper in dienst mag zijn bij de organisatie dit het besluit tot gesloten plaatsing heeft genomen? Ja dat mag oordeelde de Hoge Raad. Maar er kunnen wel bijkomende omstandigheden zijn die aanleiding geven tot twijfel aan de onafhankelijkheid van de gedragswetenschapper ten opzichte organisatie en daarmee aan de objectiviteit van diens onderzoek, hetgeen de bruikbaarheid van de door hem afgegeven instemmingsverklaring kan aantasten, aldus de Hoge Raad.

Zowel bij een verzoek om gesloten plaatsing als een verzoek om een kindbeschermingsmaatregel is er de wettelijke waarborg dat de kinderrechter uiteindelijk beslist over de noodzaak van de maatregel. Aan het verzoekschrift en de onderbouwing hiervan worden op grond van de jurisprudentie wel eisen gesteld over de mate van onafhankelijkheid en objectiviteit.

● **Veilig Thuis**

Objectief en onafhankelijk onderzoek Veilig Thuis

Ook bij de uitoefening van de taken van Veilig Thuis zijn er

wettelijke waarborgen voor een objectief en onafhankelijk onderzoek. In artikel 4.1.2 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 is bepaald dat het college de onafhankelijke uitvoering van de taken van het AMHK waarborgt. Ook in de Wet op de jeugdzorg was een dergelijke bepaling over het AMK te vinden. In de toelichting bij deze bepaling² is te lezen dat VT de bevoegdheid heeft om, indien noodzakelijk, buiten medeweten om van betrokkenen, informatie te verzamelen om te onderzoeken of daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling. Met onafhankelijk onderzoek wordt bedoeld, objectief en waarde vrij, met voldoende distantie ten opzichte van het betrokkenen en andere hulpverleners. Een professional die niet in staat is om op objectieve wijze het onderzoek uit te voeren, bijvoorbeeld doordat deze persoon eerder rechtstreeks bij een gezin betrokken is of was, zou het AMHK-onderzoek niet mogen uitvoeren. De eis van onafhankelijkheid geldt specifiek voor de onderzoekstaak van het AMHK maar niet voor het vervolgtraject nadat het onderzoek is afgerond. De wet biedt de ruimte dat een AMHK professional die het onderzoek heeft uitgevoerd, in het vervolgtraject van dit gezin betrokken kan worden. Het zou kunnen zijn dat een AMHK medewerker die een onderzoek heeft uitgevoerd, bijvoorbeeld als casemanager verder gaat met hetzelfde gezin, bijvoorbeeld op verzoek van dat gezin, aldus de toelichting.

→ [Ouders en kinderen hebben op grond van internationale verdragen recht op eerbiediging van het gezinsleven. Ingrijpen hierin is een zwaar middel en de noodzaak van dit ingrijpen moet op een objectieve wijze worden vastgesteld en goed worden gemotiveerd. De wijze waarop beslissingen hierover worden genomen moet inzichtelijk en transparant zijn, de mening van kinderen en ouders moet worden gevraagd en serieus worden genomen en hun rechten moeten](#)

² Zie Toelichting Besluit van houdende regels ter uitvoering van de Jeugdwet (Besluit Jeugdwet)

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

worden gerespecteerd. Onzorgvuldigheid hierin kan leiden tot onrechtmatig handelen. In de brief 'Perspectief voor de jeugd' d.d. 20 maart 2020 van de Ministers De Jong en Dekker aan de Tweede Kamer is als één van de noodzakelijke functionaliteiten effectievere bescherming jeugd en gezin genoemd, dat er een

onafhankelijk juridisch deskundig oordeel is om te beoordelen of inzet van het gedwongen kader noodzakelijk en meest passend is om de veiligheidsvoorwaarden te bewerkstelligen in een gezin (met minderjarige kinderen). En dat de rechter of burgemeester beslist over de maatregel.

Uitvoeren kindbeschermingsmaatregelen

► Gecertificeerde Instelling

Binnen pilots bestaat de behoefte om de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel te laten uitvoeren door de al bij het gezin aanwezige vaste perso(o)n(en). Deze professionals zijn niet werkzaam bij een GI en de vraag is of dat mogelijk is? Nee, op grond van de huidige wet is dat niet mogelijk en binnen de pilot kan dat alleen plaatsvinden onder verantwoordelijkheid/met mandaat van een GI. In de Jeugdwet is namelijk bepaald dat alleen een Gecertificeerde Instelling kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering mag uitvoeren. In de toelichting bij de Jeugdwet wordt dit door de wetgever als volgt toegelicht:

- Doel van certificering is het behouden en het verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering van de kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Gekozen is voor certificering vanwege de aard van de activiteit: het ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer van het kind en zijn gezin.
- De certificerende instelling verleent een certificaat aan een instelling indien deze voldoet aan de basiskwaliteitseisen die zijn uitgewerkt in het normenkader. Het normenkader beschrijft de kwaliteitseisen waaraan een GI moet voldoen en is gebaseerd op de in het wetsvoorstel opgenomen kwaliteitseisen en op de normen - branchecodes, methodes en programma's - die thans worden toegepast bij de uitvoering van de kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering, en die hun waarde bewezen hebben, of veelbelovend zijn.

- Voordeel van het certificaat is ook dat gemeenten niet individueel hoeven vast te stellen of een aanbieder aan de maat is en cliënten er zo van op aankunnen dat de dienstverlening aan bepaalde kwaliteitseisen voldoet. Het certificaat is voorwaardelijk: zonder certificaat is het niet toegestaan om jeugdbescherming of jeugdreclassering uit te voeren.
- Verplichte certificering laat onverlet dat certificering zoals in het wetsvoorstel opgenomen, belangrijke aspecten van zelfregulering kent. Rijk, gemeenten, en de huidige uitvoerders van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering stellen gezamenlijk het normenkader op waaraan moet zijn voldaan voor de verkrijging van een certificaat.

Net als bij de bevoegdheden van de RvdK worden op grond van het EVRM en IVRK eisen gesteld aan de uitvoering van kindbeschermingsmaatregel en jeugdreclassering, omdat hierbij wordt ingegrepen in de persoonlijke levenssfeer van ouders en kinderen. In de Jeugdwet heeft de wetgever de keuze gemaakt om de uitvoering van de kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering bij een aparte organisatie onder te brengen. In de voorganger van de Jeugdwet te weten de Wet op de jeugdzorg was deze taak belegd bij de Stichting Bureau Jeugdzorg die ook was belast met de indicatietaak (nu een taak van de het

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

college) en het fungeren als AMK (nu Veilig Thuis). Daar is toen voor de wetgever voor gekozen omdat het samenbrengen van de jeugdbescherming met de vrijwillige jeugdzorg in één stelsel een belangrijke doelstelling van het wetsvoorstel was. De toegankelijkheid van de diverse hulpvormen en methoden voor jeugdigen met een maatregel van kindbescherming wordt hiermee bevorderd. De maatregelen van kindbescherming treffen in de meeste gevallen geen doel als er geen adequate jeugdzorg bij kan worden ingezet. "De omstandigheid dat jeugdigen in het voorgestelde systeem de jeugdzorg binnenkomen via het bureau, heeft als voordeel dat daar een voorselectie plaatsvindt voor het nemen van jeugdbeschermingsmaatregelen en systematisch door het bureau wordt nagegaan of in een vrijwillig kader zorg kan worden geboden, aldus de wetgever.

→ Op grond van de huidige wet mag alleen een GI kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering uitvoeren. De wetgever is dan ook aan zet om, indien gewenst, het mogelijk te maken dat de uitvoering door een andere organisatie kan worden uitgevoerd. Hierbij zal rekening moeten worden met de waarborgen die vereist zijn op grond van Internationale verdragen. Ook de toegankelijkheid en laagdrempeligheid van de hulpverlening kan hierbij een rol spelen. Daarnaast zal hierin meegewogen moeten of het voor ouders en kinderen altijd duidelijk/wenselijk is als hun vaste contactpersoon vanuit het vrijwillig kader 'ineens' meer bevoegdheden krijgt om in te grijpen in het gezinsleven. Hierbij zal ook bekeken moeten worden waar de uitvoering van de jeugdreclassering wordt belegd.

Scheiding uitvoering kindbeschermingsmaatregelen en jeugdhulp

► **Gecertificeerde Instelling**

In de Jeugdwet is bepaald dat de GI mag bepalen welke jeugdhulp nodig is bij de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel en jeugdreclassering, maar niet zelf jeugdhulp mag verlenen. Er zijn vragen over de scheiding tussen wat de uitvoering van de maatregel betreft en wanneer sprake is van jeugdhulp en nut en noodzaak van deze scheiding.

In de toelichting van de Jeugdwet staat als reden van de scheiding dat de (gezins)voogdijwerker en de jeugdreclasserender primair casusregisseurs en geen hulpverleners zijn. En dat het in de rede ligt dat een GI niet tevens jeugdhulp kan aanbieden. Dat zou immers kunnen leiden tot belangenverstremming, omdat de (gezins)voogdijwerker en de jeugdreclasserender dan jeugdhulp van de eigen organisatie kunnen inschakelen. Ook in de Wet op de jeugdzorg was gekozen voor een scheiding de uitvoering van de kinder-

beschermingsmaatregelen en het verlenen van hulp. Aangezien een belangrijke taak van het bureau jeugdzorg is vast te stellen op welke jeugdzorg een cliënt is aangewezen, dient het bureau onafhankelijk van de aanbieders van zorg te functioneren. Hiervoor is in het onderhavige wetsvoorstel een aantal waarborgen vastgelegd met betrekking tot de inrichting en het bestuur van het bureau. De onafhankelijke positie komt tevens tot uitdrukking in regeling van de overige taken die het bureau vervult, maar vooral in de taken die het bureau niet of slechts onder bepaalde voorwaarden mag vervullen. Zo mag het bureau geen aanbieder zijn van jeugdzorg waarvoor het zelf de indicatie vaststelt, aldus de wetgever.

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

→ Een GI mag geen jeugdhulp verlenen. Over het waarom en de wenselijkheid hiervan zijn vragen. In de brief 'Perspectief voor de jeugd' d.d. 20 maart 2020 van de Ministers De Jong en Dekker aan de Tweede Kamer is vermeld dat wordt verkend welke wettelijke aanpassingen nodig zijn om een

kinderbeschermingsmaatregel uit te kunnen voeren zonder 'knip' in hulp en regie. Daarbij zal dan bekeken moeten worden hoe om te gaan met de eerdere zorg van de wetgever dat een GI dan kan bepalen dat zijn eigen geboden jeugdhulp nodig is om in te zetten en daarmee andere organisaties buiten spel kan zetten.

Kinderbeschermingsmaatregelen en (gedwongen hulp) aan ouders

► Gecertificeerde Instelling

Bij een kindbeschermingsmaatregelen in de vorm van een ondertoezichtstelling wordt het gezag van de ouders beperkt. De taak van de GI bij een ots is houden van toezicht op de minderjarige en het bieden van hulp en steun aan de ouders met gezag. Met name in de zaken waarbij sprake is van strijd tussen gescheiden ouders, wordt ervaren dat de bevoegdheden bij een ots kunnen worden ingezet te beperkt zijn om met de problematiek van de ouders aan de slag te kunnen gaan. Er bestaat daarom behoefte aan een maatregel die zich meer kan richten op de ouders, hierbij wordt ook wel gesproken over een 'gezinsots'.

Bij een ots wordt het ouderlijk gezag beperkt doordat de GI aanwijzingen m.b.t. de opvoeding en verzorging kan geven en bevoegdheden heeft zoals de kinderrechter verzoeken om een machtiging tot uithuisplaatsing en een wijziging/vaststelling van een zorgregeling als het ouders zelf niet lukt om hier samen goede afspraken over te maken. Ouders moeten laten zien dat zij in staat om zelf weer te zorgen voor een veilige opvoedingssituatie en pas dan kan de ots worden beëindigd. Bij het uitspreken van een ondertoezichtstelling moet de kinderrechter de concrete bedreigingen in de ontwikkeling van de minderjarige in de beschikking vastleggen. De bedoeling hiervan is duidelijkheid geven over de voorwaarden waaronder de ots kan worden beëindigd. De maatregel heeft als doel om kinderen te beschermen, maar richt zich dus ook op de ouders.

In een uitspraak van het Gerechtshof Arnhem Leeuwarden van 7 mei 2019, was door de GI aan een moeder een schriftelijke aanwijzing gegeven om mee te werken aan een NIFP-onderzoek omdat zij niet wilde meewerken aan contactherstel tussen haar kind en de vader van het kind. De moeder was het niet eens met deze schriftelijke aanwijzing. Het hof was van oordeel dat de schriftelijke aanwijzing terecht was gegeven en betrekking heeft op de verzorging en opvoeding van het kind. De schriftelijke aanwijzing biedt hiermee ruimte om ouders te bewegen tot ondergaan van een onderzoek. De schriftelijke aanwijzing kan door de kinderrechter worden bekrachtigd en daarbij kan een dwangsom worden bepaald als een ouder de aanwijzing niet nakomt. Een beperking blijft dat de ouder uiteindelijk wel bereid moet zijn om mee te werken aan hulpverlening of een onderzoek.

→ De ondertoezichtstelling wordt als een te beperkte maatregel ervaren als het gaat het inzetten van benodigde hulpverlening aan de ouders. In de brief 'Perspectief voor de jeugd' d.d. 20 maart 2020 van de Ministers De Jong en Dekker aan de Tweede Kamer is benoemd dat wordt verkend in hoeverre nieuwe wettelijke mogelijkheden kunnen worden ontwikkeld voor een gezinsgerichte aanpak, in plaats van enkel een maatregel gericht op de bescherming van het kind en dat hierbij gedacht kan worden aan een

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

'gezinsmaatregel'. Nog nader onderzocht zal moeten worden hoe hier concreet invulling aan kan worden gegeven. Vraagt dit om een wetswijziging of zijn er andere manieren om tot een meer gezinsgerichte aanpak te kunnen komen?

● **Veilig Thuis**

VT fungeert als het Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Het is aan de gemeente om te bepalen waar deze functie uit de Wmo 2015 wordt ondergebracht. Er kan een zelfstandige organisatie van worden gemaakt of het kan ondergebracht worden bij een reeds bestaande organisatie als de GGD of GI. Tot 1 januari 2015 was er een Advies en Meldpunt Kindermishandeling en waren er steunpunten voor Huiselijk Geweld. Het AMK kwam voort uit (bureaus) vertrouwensartsen inzake kindermishandeling (in 1972 ingesteld). Deze waren in eerste instantie bij de RvdK onderbracht en zijn in 1985 geprivatiseerd. Om te komen tot een betere aanpak van gevallen van kindermishandeling werd in 1972 door de overheid het instituut vertrouwensarts inzake kindermishandeling als experiment ingesteld. Deze voorziening groeide in de loop der jaren uit tot een landelijk gespreid netwerk van bureaus vertrouwensartsen inzake kindermishandeling. De bureaus werden eind 1985 geprivatiseerd onder regie van de Landelijke Stichting Bureaus vertrouwensartsen. Dit had onder meer tot gevolg dat de bureaus vertrouwensartsen (hierna: BVA's) niet meer beschikten over de wettelijke bevoegdheden van de RvdK. Er bestond behoefte aan een wettelijke grondslag voor een meldpunt kindermishandeling, reden van de wettelijke basis in de Wet op de jeugdhulpverlening/Wet op de jeugdzorg. De integratie van het AMK en Steunpunten Huiselijk Geweld is voortgekomen uit de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties waarbij de gezamenlijke benadering van de aanpak van alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties steeds meer centraal is komen te staan. Daar waar eerst het meldpunt kindermishandeling een ontwikkeling heeft doorgemaakt van onderdeel van de RvdK tot zelfstandige

organisaties en vervolgens als onderdeel van Bureau Jeugdzorg, is met de Jeugdwet en de Wmo 2015 een stap gemaakt met de integratie van kindermishandeling en huiselijk geweld in een meldpunt. Indien wordt gekozen voor een geïntegreerd team van verschillende functionaliteiten zoals in één van de pilots mee wordt geëxperimenteerd, zal ook hierbij gekeken moeten hoe de waarborgen die nodig zijn bij een ingrijpen in het gezinsleven kunnen worden geborgd. Dat geldt ook t.a.v. de specifieke bevoegdheden van Veilig Thuis als het gaat om verwerking van persoonsgegevens. Zie ook hierna onder 'Privacy en gegevensuitwisseling'.

→ In de brief 'Perspectief voor de jeugd' d.d. 20 maart 2020 van de Ministers De Jong en Dekker aan de Tweede Kamer is een aantal noodzakelijke functionaliteiten benoemd voor een effectievere bescherming jeugd en gezin, te weten: 24/7 bereikbaar regionaal advies- en meldpunt mb.t. gezinsveiligheid – signalen vanuit verschillende melders worden gecombineerd in een radarfunctie – er is een professioneel veiligheidsadvies beschikbaar en monitoring ingezette hulp. In de brief wordt gewezen op het Kwaliteitskader werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten. Bekeken zal moeten worden wat de blik op gezinsveiligheid betekent voor de bestaande kinderbeschermingsmaatregelen (zie ook hiervoor).

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

Kwaliteitseisen

Organisaties als VT, de RvdK en GI hebben te maken met kwaliteitseisen waar de organisaties aan moeten voldoen. Voor de GI zijn deze o.a. in de Jeugdwet en normenkader bepaald, voor Veilig Thuis in de Wmo 2015 en RvdK kent zijn eigen kwaliteitskaders. Wat in de samenwerking tussen organisaties wordt ervaren is dat dit belemmerend kan werken, omdat deze kaders niet dezelfde zijn en organisaties zich vooral ook richting op de interne organisatie om aan deze kwaliteitskaders te kunnen voldoen.

→ Het is aan het kabinet/wetgever om keuzes te maken bij de invulling van kwaliteitskaders die vanuit de overheid worden gegeven.

→ Privacy en gegevensuitwisseling

Een aantal van de vragen van de pilots gaat over privacy en gegevensuitwisseling. De opdracht aan de pilots om tot een effectievere jeugdbescherming te komen gaat voor een belangrijk deel over samenwerkingsvraagstukken. Soms bemoeilijkt de wet een goede samenwerking, maar vaak gaat het over met elkaar scherp krijgen met welk doel en op welke manier wil je met elkaar gaan samenwerken, wat de gezamenlijke visie is, welke waarden je hierin belangrijk vindt, hoe je niet alleen als professionals maar ook als directie hiervoor de juiste condities schept? Het gaat ook om – op alle niveaus – vertrouwen hebben in de ander in zijn kennis en kwaliteit en het durven loslaten van een stukje autonomie en eigen werkwijze en soms zelfs het voortbestaan van de eigen organisatie. Samenwerking rond een gezin leidt ook tot vragen over hoe om te gaan met de privacy van de gezinsleden en wat mag je wel en niet als professionals met elkaar aan informatie over het gezin uitwisselen? Hoe kom je met elkaar tot een juist evenwicht tussen enerzijds het borgen van de veiligheid en een

goede aanpak van de problematiek en anderzijds ook het serieus nemen van je geheimhoudingsplicht en de in de wet en internationale verdragen neergelegde bescherming dat burgers niet onderworpen mogen worden aan willekeurige of onrechtmatige inmenging in zijn gezinsleven? Dat dit alles zeer complexe vraagstukken zijn blijkt wel uit het feit dat door verschillende jeugdstelsel heen samenwerking rond het gezin binnen de jeugdbeschermingsketen een punt van aandacht en zorg is. In het overzicht van gestelde vragen is een reactie te vinden op de vragen die over dit onderwerp zijn gesteld. Alvorens in te gaan op de gestelde vragen worden eerst de belangrijkste uitgangspunten van een zorgvuldige verwerking (waaronder het uitwisselen) van persoonsgegevens op een rijtje gezet³. Niet alleen in de (uitvoeringswet) Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) zijn hierover regels te vinden, maar ook in zogenaamde materiewetten als de Jeugdwet, Wmo 2015 en Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (Wgbo).

3 Op 16 januari 2020 hebben Nila Doekharan, privacy officer en Esther Lam, jurist, vanuit het Ministerie Justitie en Veiligheid een workshop over dit onderwerp verzorgd. De inhoud van deze presentatie is zoveel mogelijk in dit document verwerkt.

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

Hiervoor is gewezen op de zorgvuldigheidseisen die op grond van internationale verdragen gelden bij een ingrijpen in het gezinsleven. Deze zorgvuldigheidseisen gelden ook als het gaat om bescherming van de persoonlijke levenssfeer van het gezin. Reden waarom in de wet voor Veilig Thuis, de RvdK en GI is geregeld dat zij zonder toestemming persoonsgegevens kunnen verwerken en Veilig Thuis de mogelijkheid heeft om zonder dat het gezin hiervan nog op de hoogte, een onderzoek kan starten. Een onzorgvuldige omgang met persoonsgegevens van gezinnen kan leiden tot wantrouwen bij gezinnen en daarmee de drempel verhogen om zelf hulp te zoeken⁴. Tevens kan dit leiden tot onrechtmatig handelen en/of (tucht)klachten.

Verder is van belang om op te merken dat een vraag of iets wel of niet mag qua uitwisseling van persoonsgegevens veelal niet met een duidelijke ja of nee te beantwoorden is, maar afhangt van de context, de feiten en omstandigheden. Dat maakt het voor een professional niet altijd eenvoudig, terwijl een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens wel een onderdeel van de werkzaamheden is. Het kennen van de belangrijkste uitgangspunten van de AVG collegiaal overleg en raadplegen van de privacy-deskundige binnen de organisatie en privacy-app (<https://www.jeugdconnect.nl/privacy>) kunnen hierbij ondersteunend zijn.

Enkele belangrijke termen:

- **Persoonsgegevens:** alle informatie is over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon. Dit betekent dat informatie ofwel direct over iemand gaat, ofwel naar deze persoon te herleiden is. Gegevens van overleden personen of van organisaties zijn geen persoonsgegevens volgens de AVG.
- **Bijzondere persoonsgegevens:** Bijzondere persoonsgegevens zijn gegevens over iemands: ras of etnische

afkomst; politieke opvattingen; godsdienst of levensovertuiging; lidmaatschap van een vakbond; genetische of biometrische gegevens met oog op unieke identificatie; gezondheid; seksuele leven; strafrechtelijk verleden. Een organisatie mag geen bijzondere persoonsgegevens gebruiken, tenzij daarvoor in de wet een uitzondering is gemaakt.

- **Verwerkingsverantwoordelijke:** de organisatie die bepaalt voor welk doel de persoonsgegevens worden verwerkt en de manier waarop het gebeurt.
- **Verwerker:** hiervan is sprake als het verwerken van persoonsgegevens de primaire opdracht van een andere organisatie is en degene die deze opdracht uitvoert niet rechtstreeks onder het gezag van die organisatie valt.

Zorgvuldigheidseisen gegevensverwerking

Hierbij een aantal belangrijke zorgvuldigheidseisen van de AVG op een rijtje:

- 1 Doel bepalen:** Belangrijk is om met elkaar vast te stellen wat het doel van de gegevensuitwisseling binnen de pilot is, maar ook in het werkproces zal vastgesteld moeten worden waarom en welke informatie nodig is en welke informatie waarom en met wie gedeeld gaat worden. Het vaststellen van het doel is nodig om te bepalen welke informatie over cliënten nodig is om dit doel te bereiken. Het formuleren van het doel helpt ook om met elkaar scherp te krijgen of iedereen hierbij hetzelfde voor ogen heeft en op welke wijze iedereen hieraan invulling wil geven.
- 2 Grondslag voor verwerking van gegevens bepalen:** Alleen als één van volgende grondslagen aanwezig is, mogen persoonsgegevens worden verwerkt:
  - Met toestemming van de betrokkene (let op: er worden zware eisen gesteld aan deze toestemming);

⁴ Zie ook: https://vng.nl/sites/default/files/publicaties/2019/vuistregels_jeugd_privacy_def_in_opmaak.pdf

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

- Ter uitvoering van een overeenkomst;
- Er is een wettelijke verplichting om gegevens te verwerken;
- Ter bescherming van het vitaal belang van de betrokkene of een andere persoon;
- Als dit noodzakelijk is voor het uitvoeren van een taak van algemeen belang of openbaar gezag.
- Als er een gerechtvaardigd belang van de organisatie is om dit te doen.

Een organisatie/professional moet zelf beoordelen welke grondslag van toepassing is. Vaak is in de 'materiewet' (Jeugdwet e.d.) al een grondslag te vinden, zoals in artikel 7.3.8 Jeugdwet waarin is bepaald dat de medewerkers van Jeugdbescherming en jeugdhulpverleners verplicht zijn om een dossier aan te leggen. In verband met de AVG zullen de organisaties dit al bepaald moeten hebben. Hier kan bij aangesloten worden.

Let op: voor het verwerken van bijzondere- en strafrechtelijke persoonsgegevens is een wettelijke bevoegdheid nodig. In bijvoorbeeld artikel 5.1.6 lid 2 Wmo 2015 is bepaald dat Veilig Thuis bevoegd is persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid, huiselijk geweld of kindermishandeling, te verwerken van personen die betrokken zijn bij huiselijk geweld of kindermishandeling, indien uit een melding redelijkerwijs een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling kan worden afgeleid en de verwerking noodzakelijk is te achten voor de uitoefening van de taken.

3 Proportionaliteit en subsidiariteit: Er mogen alleen persoonsgegevens worden verwerkt die noodzakelijk zijn om het vastgestelde doel te bereiken. Informatie opvragen die je eigenlijk niet nodig hebt om je doel te bereiken is niet toegestaan (proportionaliteitsbeginsel). Ook moet steeds worden afgewogen wat voor de betrokkenen de minst ingrijpende manier is om aan de informatie te komen die nodig is om het doel te bereiken (subsidiariteitsbeginsel).

Kan de informatie bij de cliënt zelf worden gehaald, kan informatie ook anoniem met een andere professional worden gedeeld? Dan moet hiervoor worden gekozen.

4 Transparantie: Uitgangspunt is dat er met de betrokkenen wordt gesproken en dat zij zowel vooraf als gedurende het traject geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens.

5 Doelbinding: Informatie die over betrokkenen wordt verzameld, mogen niet zomaar voor een ander doel worden gebruikt als dat niet verenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens zijn verzameld.

6 Zorgvuldige gegevensverwerking: Voor een goede en betrouwbare hulpverlening is het noodzakelijk dat de informatie die wordt vastgelegd in het dossier of aan een andere professional wordt verstrekt juist en volledig is en op waarde kan worden geschat (scheidende feiten/meningen, bronvermelding, verifiëren informatie, actualiteit gegevens) en zich beperkt tot die informatie die noodzakelijk is voor een goede hulpverlening aan de jeugdige of zijn ouders.

Zie ook Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de Jeugdbeschermingsketen 2018-2021, <https://www.voordejeugd.nl/samen-de-zorg-voor-jeugd-steeds-beter-maken/jongeren-beter-beschermen-als-ontwikkeling-gevaar-loopt/actieplan-feitenonderzoek>.

7 Vertrouwelijkheid: Professionals hebben een (wettelijke) geheimhoudingsplicht. Voor jeugdhulpverleners en jeugdbeschermers is deze geheimhoudingsplicht in de Jeugdwet, Wgbo, Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet big) bepaald, voor medewerkers van Veilig Thuis in de Wmo 2015 en RvdK in de AVG.

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

De geheimhoudingsplicht geldt echter niet onbeperkt. In de volgende situaties kan of moet de geheimhoudingsplicht worden doorbroken:

- 1 De betrokkene geeft hiervoor toestemming
- 2 De andere professionals is rechtstreeks betrokken bij de hulpverlening of is de vervanger
- 3 De wet biedt de mogelijkheid om zo nodig met doorbreking van de geheimhoudingsplicht informatie te delen (bijvoorbeeld bij het doen van een melding aan Veilig Thuis)
- 4 Er is sprake van een wettelijke verplichting of meldplicht (bijvoorbeeld de wettelijke verplichting om informatie te verstrekken aan de jeugdbeschermer die belangrijk is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling).
- 5 Er is sprake van een conflict van plichten.

8 Rechten betrokkenen: In de AVG, Jeugdwet e.d. staat een aantal rechten van de betrokkenen (o.a. recht op inzage, correctie, vernietiging dossier) die bij het verwerken van persoonsgegevens in acht moet worden genomen en waar de betrokkenen op gewezen moeten worden.

9 Bewaartermijn: Persoonsgegevens mogen niet langer worden bewaard dan noodzakelijk voor het doel waarvoor ze zijn verzameld. Vastgesteld moet worden wat de bewaartermijn van de persoonsgegevens is. Voor Veilig Thuis, Jeugdbescherming, Jeugd-GGZ en jeugdhulpverleners geldt een wettelijke bewaartermijn. Van belang is om daarom van de dossiers die in het projectteam worden behandeld vast te stellen wie welke gegevens moet bewaren en hoe lang.

10 Beveiliging: Door de organisatie passende organisatorische en technische maatregelen moeten worden genomen om de informatie te beveiligen.

Een zogenaamde Privacy impact assessment (PIA) is een instrument om aan het begin van een project privacyrisico's in kaart te brengen indien beoogde gegevensverwerking waarschijnlijk een hoog privacyrisico met zich meebrengt. De stappen hierbij zijn:

- Stap 1:** breng het proces in kaart en de momenten waarop professionals gegevens delen;
- Stap 2:** beoordeel of de gegevens ook daadwerkelijk gedeeld mogen worden (rechtmatigheid);
- Stap 3:** inventariseer of er risico's zijn als deze gegevens gedeeld worden;
- Stap 4:** beschrijf maatregelen om de risico's te beheersen.

Zie voor meer informatie over het toepassen van de privacyregels o.a.: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/avg-europese-privacywetgeving>

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ Wettelijke kaders

→ Overzicht rechtsbescherming

→ Overzicht gestelde vragen door de pilots

Hoe om te gaan met de wettelijke kaders en bevoegdheden van de verschillende organisaties?

De pilots lopen tegen verschillende juridische vraagstukken aan. Hieronder zijn hun vragen op een rijtje gezet met daarbij een inhoudelijke reactie.

Vraag 1.1 Uitvoeren ots:

Kunnen alleen medewerkers van een Gecertificeerde Instelling (GI) een maatregel uitvoeren die opgelegd is door de rechtbank?

Ja. In de Jeugdwet (art. 3.2) is bepaald dat het uitvoeren van een kindbeschermingsmaatregel exclusief is voorbehouden aan een Gecertificeerde Instelling (GI). Een kindbeschermingsmaatregel is een maatregel die diep ingrijpt in het gezinsleven. Zowel op grond van internationale verdragen (het EVRM en IVRK) als onze nationale wetgeving vraagt dat om voldoende rechtswaarborgen voor het kind en de ouders. Binnen een ondertoezichtstelling krijgt een GI allerlei bevoegdheden, zoals dat er een schriftelijke aanwijzing kan worden gegeven of aan de kinderrechter een machtiging tot uithuisplaatsing kan worden gevraagd. Er is door de wetgever gekozen voor certificeren om de gerealiseerde kwaliteitsverbetering in de werkwijze van gezinsvoogdij en jeugdreclassering van de jaren voorafgaande aan de inwerkingtreding van de Jeugdwet te behouden en de kwaliteit verder te verbeteren. En vanwege de aard van de activiteit: het ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer van het kind en zijn gezin.

Het is dus op grond van de huidige wet niet mogelijk om een andere hulpverlener een kindbeschermingsmaatregel te kunnen laten uitvoeren. Dus hier zit voor nu nog een wettelijk obstakel om de vaste contactpersoon van het gezin een ondertoezichtstelling te laten uitvoeren. Een tijdelijke oplossing voor de pilotperiode zou kunnen zijn dat de jeugdbeschermer naast

de vaste contactpersoon van het gezin komt te staan. Het kan daarbij ook interessant zijn om zo met elkaar scherp te krijgen welke specifieke bevoegdheden van een kindbeschermingsmaatregel nodig zijn. Van belang is dat de betrokken organisaties achter de te nemen stappen kunnen staan.

De GI is en blijft voor nu nog verantwoordelijk voor de uitvoering van de kindbeschermingsmaatregelen en jeugd-reclassering. Uiteindelijk is het aan de betrokken Ministeries om een beslissing te nemen over handhaving van de certificeringseis en positionering van de functionaliteit uitvoering kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

Vraag 1.2 Uitvoeren ots: *In gesprek met een rechter werd duidelijk dat bij het aanvragen van een ots 2 personen nodig zijn: inbrenger en de uitvoerder. Hoe vast staat dit? Vooral gezien het feit als de GI bijvoorbeeld een aanvraag doet van een machtiging uithuisplaatsing en zij dan tegelijk inbrenger zijn en uitvoerder zijn. Als een pilotteam een ots zou willen aanvragen, kan zij dan zelf ook de uitvoerder zijn?*

Reactie: In het Burgerlijk Wetboek is bepaald dat alleen de RvdK en het Openbaar Ministerie (OM) de kinderrechter kunnen verzoeken om een kindbeschermingsmaatregel uit te spreken. Dus deze organisaties zijn dan de 'inbrenger' en de GI is de 'uitvoerder' op het moment dat de maatregel wordt uitgesproken door de kinderrechter.

Op het moment dat er ots is heeft de GI op grond van de wet eigen bevoegdheden en kan de GI de kinderrechter om een machtiging tot uithuisplaatsing en verlenging van de ots kan verzoeken. Dat de RvdK nu alleen het verzoek

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ Wettelijke kaders

→ Overzicht rechtsbescherming

om een ots kan doen, heeft ook te maken met een wettelijke waarborg dat er nog een onafhankelijke instantie bekijkt of de gronden voor een kindbeschermingsmaatregel aanwezig zijn.

Zie verder ook de reactie bij vraag 1.

Vraag 1.3 Toetsende taak RvdK:

De toetsende taak van de GI en de RvdK vindt nu plaats binnen de organisatie zelf met de daaraan verbonden gedragswetenschapper. De voorkeur gaat uit naar 1 keer toetsen in het veiligheidsteam. Hetzelfde geldt voor een start MDO van bv de RvdK. Is er een wettelijke barrière om deze toetsende taak in het veiligheidsteam te doen. In het veiligheidsteams is een onafhankelijke gedragswetenschapper aanwezig. Deze is niet van de RvdK en/of GI.

De inzet van een (onafhankelijke) gedragswetenschap is niet wettelijk verplicht. Een uitzondering hierop is de instemmingsverklaring bij een gesloten plaatsing. Zowel op de GI als VT is de norm van verantwoorde werktoedeling van toepassing. Deze norm houdt in dat bij het toedelen van werk rekening moeten houden met de specifieke kennis en vaardigheden van professionals. De inzet van een bijv. een gedragswetenschapper is niet wettelijk verplicht, maar kan wel nodig zijn om tot een verantwoorde werktoedeling te komen. Voor de RvdK geldt de Circulaire Norm verantwoorde werktoedeling. In het Landelijk Kwaliteitskader is bijv. opgenomen dat wordt gewerkt met geregistreerde jeugdzorgwerkers en geregistreerde gedragswetenschappers.

In de pilots wordt geëxperimenteerd met en gezocht naar een weg om tot een efficiëntere jeugdbescherming te kunnen komen. Bij het bepalen of bepaalde werkzaamheden door een geregistreerde professional uitgevoerd moeten worden kan het Kwaliteitskader Jeugd helpend zijn. Dit kader helpt bij het op een goede manier toepassen van de norm van de verantwoorde

werktoedeling. Zie <https://professionaliseringjeugdhulp.nl/assets/brochures/kwaliteitskader-Jeugd-v2.1.pdf>

Vraag 1.4 Rol RvdK: *De wens van het team Blijvend Veilig is dat niet alleen de betrokken raadsmedewerkers de mogelijkheid moeten hebben om een verzoek om een ondertoezichtstelling bij de rechtbank in te indienen en dat de onafhankelijke blik ook een andere medewerker van team dan een raadsmedewerker zijn. Het team Blijvend Veilig ervaart het niet als een waarde dat dit persé door een medewerker van de RvdK gedaan moet worden. Is het mogelijk om zo te gaan werken?*

Overheidsingrijpen in gezinnen, in het leven van een kind, is een zwaar middel. Checks en balances zijn nodig om dit zorgvuldig te doen. In de huidige wetgeving ligt bij de RvdK de verantwoordelijkheid om onderzoek te doen en zo nodig een maatregel te vragen bij de rechter. De directeur van de RvdK(-locatie) neemt namens de organisatie de verantwoordelijkheid voor een verzoekschrift en ondertekent deze. De pilots hebben als doel om de jeugdbeschermingsketen te verbeteren en beter samen te werken. De vraag die in de directie is besproken, is wat nodig is om de verantwoordelijkheid voor de handtekening onder het verzoekschrift te kunnen dragen. De directie heeft besloten dat hiervoor op zijn minst contact met ouders en kind nodig is door een medewerker van de RvdK. De vorm waarin deze onafhankelijke toets in de pilot plaatsvindt is vrij. De vraag is of een onafhankelijke toets door een medewerker binnen eenzelfde team ook kan worden beschouwd als een voldoende waarborg voor deze noodzakelijke functionaliteit. Aspecten die hierbij van belang zijn is o.a. de beleving van de cliënten en een ingrijpen in het gezinsleven op grond van o.a. artikel 8 EVRM proportioneel is en daarom met voldoende waarborgen moet zijn omkleed. Een procedurele onzorgvuldigheid kan tot schending van het in artikel 8 EVRM neergelegde recht op bescherming van

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

het 'family life' opleveren en daarmee tot een onrechtmatig handelen van de overheid/organisatie. Uit de jurisprudentie over o.a. de instemmingsverklaring van de gedragswetenschapper bij een gesloten plaatsing volgt, dat de enkele omstandigheid dat de gedragswetenschapper in dienst is van de organisatie die ook het verzoek doet om een gesloten plaatsing, niet in de weg staat aan de bruikbaarheid van de door hem afgegeven instemmingsverklaring. Wel kunnen bijkomende omstandigheden aanleiding geven tot twijfel aan de onafhankelijkheid van de gedragswetenschapper ten opzichte van de organisatie en daarmee aan de objectiviteit van diens onderzoek, hetgeen de bruikbaarheid van de door hem afgegeven instemmingsverklaring kan aantasten. Indien de functionaliteit van de objectieve juridische toets binnen eenzelfde team wordt beledigd als het team dat ook heeft beslist dat een kindbeschermingsmaatregel overwogen moet worden, is dus van belang dat hierbij goed geborgd wordt dat over de onafhankelijkheid hiervan geen twijfel kan ontstaan. Het is uiteindelijk aan de Ministeries VWS en J en V om een beslissing te gaan nemen over de rol en positie van de RvdK. Zie verder ook hierboven onder 'Wettelijke belemmeringen'.

Vraag 1.5 Meldcode: *Wat en wanneer meldt Blijvend Veilig geweld dat zich tijdens onze bemoeienis optreedt in onze lopende gezinnen bij Veilig Thuis (radarfunctie/meldcode)? De organisaties die nu in BV participeren gaan verschillend met de meldcode om. GI's doen het niet, SAMEN doen hebben het gesprek erover, doen het ook niet echt.*

De meldcode geldt voor alle organisaties binnen de gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp, Gecertificeerde Instelling en justitie, dus in beginsel ook voor Blijvend Veilig. Maar wat je hiermee doet hangt mede af van je rol. Een GI komt vaak na een melding bij Veilig Thuis in beeld en heeft dan de rol om met de veiligheidsissues en zorgen over de ontwikkelingsbedreiging van de betrokken kinderen aan de slag te gaan.

Vraag 1.6 inzet SKJ-geregistreeerde professionals: *Geldt de verplichting om SKJ-geregistreeerde professionals in te zetten ook voor Veilig Thuis?*

De eis van de verantwoorde werktoedeling is ook op Veilig Thuis van toepassing. Dit betekent dat er met SKJ-geregistreeerde professionals gewerkt moet worden, maar ook de inzet van MBO-ers mogelijk is als ze bekwaam zijn om de werkzaamheden uit te voeren en het gaat om werkzaamheden waarvan VT op grond van het afwegingskader heeft geconcludeerd dat geen sprake is van werkzaamheden waarvoor een geregistreeerde professional moet worden ingezet.

Artikel 4.2.2 Wmo 2015 bepaalt hierover het volgende:

- 1 Het AMHK draagt er zorg voor dat de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 4.1.1, van goede kwaliteit is.
- 2 Het AMHK organiseert zich op zodanige wijze, voorziet zich kwalitatief en kwantitatief zodanig van personeel en materieel en draagt zorg voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, dat een en ander leidt of redelijkerwijs moet leiden tot een goede uitvoering van de taken.
- 3 Het AMHK neemt bij zijn werkzaamheden de zorg van een goede hulpverlener in acht en handelt daarbij in overeenstemming met de op hem rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit de voor die hulpverlener geldende professionele standaard.

En in artikel 4.1.3 Uitvoeringsbesluit Wmo2015 is het volgende bepaald:

- 1 Indien toepassing is gegeven aan artikel 5.2.1, eerste lid, van het Besluit Jeugdwet draagt het AMHK er zorg voor dat de taken, bedoeld in artikel 4.1.1, tweede en derde lid, van de wet, worden uitgevoerd door of onder verantwoordelijkheid van een geregistreeerde professional als bedoeld in artikel 1.1. van het Besluit Jeugdwet. Het AMHK deelt de taken toe met inachtneming

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ Wettelijke kaders

→ Overzicht rechtsbescherming

van de specifieke kennis en vaardigheden van de geregistreerde professional.

2 In afwijking van het eerste lid kan het AMHK anderen dan geregistreerde professionals met de uitvoering van een of meer taken, bedoeld in artikel 4.1.1, tweede en derde lid, van de wet, belasten indien het aannemelijk kan maken dat de kwaliteit van de uit te voeren taak daardoor niet nadelig wordt beïnvloed. Het AMHK belast anderen met die taken indien dit noodzakelijk is voor de kwaliteit van de uit te voeren taak.

3 Het AMHK draagt er zorg voor dat geregistreerde professionals hun taken kunnen verrichten met inachtneming van de voor hen geldende professionele standaarden.

Zie voor meer informatie over de verantwoorde werktoedeling ook <https://professionaliseringjeugdhulp.nl/assets/PJJ-1805-09-FAQ-KIP-DEF.pdf>.

De verschillende taken en rollen en kaders: hoe hier mee om te gaan?

Vraag 2.1: *Hoe kun je er voor zorgen dat medewerkers van verschillende organisaties en die samen een team vormen, over dezelfde bevoegdheden beschikken?*

De basis is dat de medewerkers dezelfde achtergrond hebben en allen SKJ geregistreerd zijn en dezelfde professionele richtlijnen en standaarden in acht nemen. In het kader van checks en balances, kunnen de professionals van de instellingen die formeel de bevoegdheid hebben om dat uit te voeren, meekijken. SKJ registratie is een belangrijke norm om onderling werk en taken te kunnen verdelen. Daarmee voor een belangrijk deel voldaan aan de geldende (kwaliteits)norm van de verantwoorde werktoedeling. Deze norm houdt in dat werkgevers bij het toedelen van werk rekening moeten houden met de specifieke kennis en vaardigheden van professionals. Niet alle medewerkers van het team zullen over dezelfde specifieke kennis beschikken zoals het indienen van een verzoekschrift bij de rechtbank of het uitvoeren van een gedwongen maatregel als een ondertoezichtstelling. Van belang is dat het team het werk zo organiseert dat ook wordt bekeken op welk moment welke specifieke kennis of

vaardigheden nodig zijn. Dit kan geborgd worden doordat professionals uit de betrokken organisaties meekijken en dat bepaalde bevoegdheden door de medewerkers van of met mandaat van de specifieke organisatie worden uitgeoefend. Voor de uitkomsten van de pilots is het interessant om goed inzicht te hebben in op welk moment welke bevoegdheid nodig is en wie deze bevoegdheid het beste kan uitoefenen.

Vraag 2.2 experimenteerruimte: *Van de pilots wordt gevraagd om de maximale ruimte te benutten om buiten de kaders te denken. Daarmee wordt tevens beoogd ruimte te geven aan professionals (één van de doelstellingen van de jeugdwet). Om deze opdracht goed te kunnen uitvoeren is het belangrijk dat de pilots ook de ruimte hebben om te kunnen experimenteren. Is het mogelijk om hiervoor experimenteerruimte te krijgen?*

Voor een regelvrije ruimte is een Experimentenwet nodig waarin voor een specifieke periode de pilots in de gelegenheid worden gesteld, bij wijze van experiment, af te wijken van wettelijke bepalingen. Een volledig vrije ruimte

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

betekent in dit geval dat van veel verschillende wettelijke bepalingen van verschillende wetten afgeweken zou mogen worden. Wettelijke bepalingen die ook waarborgen voor de kwaliteit van de hulp, rechtszekerheid en een goede rechtsbescherming van de burger bieden.

Een Experimentenwet(sartikel) is niet zomaar geregeld. Gezien het gegeven dat de pilot Amsterdam juist ook wil versnellen, zal het regelen van een Experimentenwet voor de pilot in ieder geval op de korte termijn geen uitkomst bieden. Het maximaal benutten van de ruimte kan wel 'schuren' met de huidige wet- en regeling. De ervaring leert ook dat de wettelijke kaders niet altijd bij iedereen bekend zijn en er soms ten onrechte vanuit wordt gegaan dat iets niet mogelijk zou zijn. Van belang is daarom dat inzichtelijk wordt gemaakt wanneer en waarom er

sprake is van een knelpunt m.b.t. wet- en regelgeving, zodat door de Ministeries van Justitie en Veiligheid en VWS kan worden meegedacht over een oplossing. Om te kunnen bepalen of sprake is 'schurende wet- en regelgeving' is het belangrijk om te weten wat er in de wet en regelgeving is bepaald over de wettelijke taken en bevoegdheden van een organisatie en welke (beleids)ruimte er is voor een eigen invulling van de taken en werkwijze. Verder is ook van belang dat de medewerkers van Blijvend Veilig en die van de andere pilots op de hoogte zijn van elkaars bevoegdheden, zodat zij ook weten over welke 'ruimte' zij beschikken om te kunnen handelen. Ter ondersteuning van de pilots is daarom het overzicht gemaakt van de wettelijke kaders van de gemeente, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en Gecertificeerde Instelling.

Klacht- en tuchtrecht

Vraag 3.1 Tuchtrecht: *In de pilots wordt met een andere werkwijze geëxperimenteerd. Kan er voor de betrokken medewerkers een voorziening worden getroffen waardoor de medewerkers niet blootgesteld kunnen worden aan een tuchtklacht?*

Organisaties moeten ook in pilots verantwoorde hulp blijven bieden. Van belang is dat de medewerkers beschikken over het mandaat van de verschillende betrokken organisaties om de werkzaamheden zo uit te voeren dat de medewerkers de verschillende taken en bevoegdheden kunnen uitvoeren. Voor de betrokken professionals is van belang dat zij zich er bewust van zijn dat zij bij uitvoering van hun werkzaamheden altijd onder het normenkader van klacht en tuchtrecht blijven vallen. Op grond van deze norm moeten zij beschikken over de juiste kennis en vaardigheden om de werkzaamheden uit te voeren.

Vraag 3.2 Klachten:

Wat te doen met klachten? Voorgesteld wordt om 1 van de klachtenregelingen van de betrokken organisaties aan te wijzen als klachtenregeling van de pilot. Of een klachtfunctionaris en juridisch ondersteuner (ikv SKJ), neutraal van organisatie, aanstellen. Is dat mogelijk?

De aan de deelnemende pilot deelnemende organisaties kunnen met elkaar afspraken maken over de afhandeling van klachten die binnen de pilot binnenkomen. Van belang is dat voor de betrokkenen duidelijk is bij wie ze terecht kunnen met hun klachten en dat ze hiervoor niet van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

Privacy en gegevensuitwisseling⁵

Vraag 4.1 Toestemming: *Klopt het dat je geen toestemming mag vragen als de betrokken persoon niet kan overzien wat de gevolgen zijn van het geven van toestemming om informatie te geven en te delen?*

Als het gaat om toestemming is het belangrijk om goed scherp te hebben waar het om gaat bij toestemming. Er zijn namelijk verschillende momenten waarop toestemming een rol kan spelen:

- 1 Bij de vraag of je persoonsgegevens mag verwerken en of de grondslag daarvoor toestemming kan zijn;
- 2 Bij de vraag of je geheimhoudingsplicht mag doorbreken;
- 3 Bij het inzetten van jeugdhulp of een medische behandeling
- 4 Overig, bijvoorbeeld toestemming vragen om mee te doen aan de pilot.

Als het gaat om de eerste vorm van toestemming, dan worden daar door de AVG zware eisen aan gesteld. Op het moment dat er sprake is van een afhankelijkheidsrelatie zal toestemming niet snel een grond zijn waarop je als organisatie persoonsgegevens mag verwerken. Ook bij Blijvend Veilig hebben mensen te maken met een afhankelijkheidsrelatie, want als ze geen toestemming geven om gegevens te verwerken dan kan dat consequenties voor ze hebben. Veelal is er een andere wettelijke grondslag op basis waarvan persoonsgegevens mogen verwerkt, zoals een wettelijke verplichting (bijvoorbeeld de dossierplicht) of omdat het noodzakelijk is voor een taak van algemeen belang of openbaar gezag). Een bij de organisaties werkende privacy officer kan meedenken over welke grondslag van toepassing is.

Vraag 4.2 Alle teamleden dezelfde info: *Mogen alle leden van het team Blijvend Veilig over dezelfde informatie beschikken c.q. informatie met elkaar delen?*

De behoefte om als team te kunnen beschikken over alle benodigde informatie over en rondom het gezin is begrijpelijk. Zeker als het gaat om het in kaart brengen van veiligheidsissues binnen een gezin. De bestaande wettelijke kaders bieden hiertoe ook mogelijkheden. Voor alle organisaties geldt dat er alleen informatie vastgelegd en uitgewisseld mag worden voor zover dat noodzakelijk is voor de uitvoering van de (wettelijke) taken en het doel waarvoor de informatie wordt verwerkt. Daarnaast moeten geregistreerde professionals zich aan de professionele standaard van hun beroep houden. Een onrechtmatige en onzorgvuldige verwerking van persoonsgegevens kan tot klachten of onrechtmatig handelen leiden. Van belang is daarom dat hierin steeds een zorgvuldige afweging wordt gemaakt en per moment in het werkproces wordt bepaald welke informatie voor welk doel noodzakelijk is en wie van deze informatie kennis zou moeten nemen.

Daarnaast speelt ook de geheimhoudingsplicht hierbij een rol. Uitgangspunt is dat alleen met toestemming van de betrokkene informatie met een derde mag worden uitgewisseld. Voor de organisaties VT, RvdK en GI geldt dat derden een wettelijke bevoegdheid (en m.b.t. de GI een wettelijke plicht) hebben om met doorbreking van hun geheimhoudingsplicht informatie te verstrekken. Maar het blijft altijd de afweging van de derde om te bepalen welke informatie wordt verstrekt. Verder geldt dat ook zonder toestemming informatie uitgewisseld kan worden met

⁵ Op 16 januari 2020 hebben Nila Doekharan, privacy officer en Esther Lam, jurist, vanuit het Ministerie Justitie en Veiligheid een workshop over dit onderwerp verzorgd. De inhoud van deze presentatie is hieronder zoveel mogelijk verwerkt.

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ Wettelijke kaders

→ Overzicht rechtsbescherming

degene die rechtstreeks betrokken binnen dezelfde professionele relatie en de vervanger van een hulpverlener. Van belang is wel dat zij met elkaar vaststellen waarom en wanneer hier sprake van is.

Vraag 4.3 Registratie: *Hoe registreren we de gezinnen zo dat het team als geheel (of 1 teamlid, maar neutraal als organisatie) het gezin kan oppakken? Wie wordt dossierhouder en wie doet de registratie.*

Voor het antwoord op deze vraag is van belang om vast te stellen wie de verantwoordelijke voor de gegevensverwerking is. Dat is bijvoorbeeld Veilig Thuis als daar de melding binnenkomt en Jeugdbescherming als er een kindbeschermingsmaatregel wordt ingezet. Als Blijvend Veilig samen de zeggenschap heeft over voor welk doel persoonsgegevens worden verwerkt en op welke manier dat gebeurt, is er sprake van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken en zullen de betrokken organisaties afspraken moeten maken over hoe ze hun gezamenlijke verantwoordelijkheid inrichten. Zie ook <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/algemene-informatie-avg/verantwoordingsplicht>.

Vraag 4.4 Registratie: *De bedoeling is dat de RvdK gaat aansluiten bij het casusoverleg, en zo in een eerder stadium gaat meedenken in de triage vanuit de adviesfunctie. Het mdo-team van de RvdK zal blijven bestaan, waar het wegen en rekesteren onafhankelijk gebeurt. Het idee is nu dat de RvdK een eigen dossier aanmaakt als de zaak bij dit mdo-team komt. De cliënt wordt hier dan door de RvdK in een aparte brief over geïnformeerd. Als de zaak niet in het casusoverleg blijft hangen, of hij wordt vrijwillig afgesloten, dan zal de RvdK niets in de eigen systemen registreren. Waar wordt het document dat wordt gemaakt bij binnenkomst opgeslagen? Of hoeft alleen de gegevensdrager de zaken te registreren? En verleent die dan ook inzage?*

Van belang is dat jullie met elkaar scherp krijgen wat het doel van het overleg is en vanuit welke rol een organisatie aanschuift. Bijvoorbeeld om zo meer efficiëntie en snelheid van handelen te kunnen krijgen, zodat als er mogelijk een k-maatregel nodig is de RvdK snel kan handelen en zo met elkaar scherp krijgen wie welke informatie nodig heeft. Hierbij kan het zijn dat de RvdK in eerste instantie als deskundige/adviseur aanschuift. Als de RvdK als deskundige aanwezig is, is er zeer waarschijnlijk geen noodzaak om persoonsgegevens te noteren.

Degene die zeggenschap heeft over wat er aan persoonsgegevens wordt verwerkt is gegevensverantwoordelijke en is daarmee ook verplicht om inzage te verlenen. Op het moment dat meerdere organisaties dezelfde informatie registreren in een samenwerkingsverband kun je ook afspraken maken over een verdeling van taken. Wanneer twee of meer Verwerkingsverantwoordelijken gezamenlijk de doeleinden en middelen van de verwerking bepalen, zijn ze gezamenlijk verantwoordelijk voor die verwerking.

Vraag 4.5 Samenwerkingsafspraken: *Wat moet er basaal geregeld zijn om als organisaties met elkaar aan de slag te kunnen gaan? We willen vooral pragmatisch aan de slag gaan.*

Het kan helpend zijn om samenwerkingsafspraken te maken waarin staat wat het doel is van jullie samenwerking, wat jullie er mee willen bereiken, wat te doen bij klachten (bijv. bij een gezamenlijk huisbezoek van een medewerker VT en het CIT) e.d. M.b.t de verwerking van persoonsgegevens moet voor de burger ook duidelijk zijn wie wat wanneer vastlegt en waar de burger naar toe kan gaan bij een verzoek om inzage, vernietiging e.d. Zie bijvoorbeeld https://www.veiligheidshuizen.nl/nieuws/2018/040518_modelconvenant-en-protocol-voor-de-zorg-en-veiligheidshuizen-beschikbaar#.XkZjurAUUnIU. Voor de verschillende organisaties gold al dat duidelijk moet zijn wat hun grondslag is om gegevens uit te wisselen e.d.

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ Wettelijke kaders

→ Overzicht rechtsbescherming

Vraag 4.6 Informatie delen zonder toestemming: *Indien de veiligheid van een kind in gevaar is en er zijn meerdere partijen betrokken, mogen zij dan zonder toestemming van ouders met elkaar overleggen?*

Ja, mits zij op een zorgvuldige wijze hiertoe besluiten. Professionals hebben een (wettelijke) geheimhoudingsplicht. Voor jeugdhulpverleners en jeugdbeschermers is deze geheimhoudingsplicht in de Jeugdwet, Wgbo, Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet big) bepaald, voor medewerkers van VT in de Wmo 2015 en RvdK in de AVG. De geheimhoudingsplicht geldt echter niet onbeperkt. In de volgende situaties kan of moet de geheimhoudingsplicht worden doorbroken:

- 1 De betrokkene geeft hiervoor toestemming
- 2 De andere professionals is rechtstreeks betrokken bij de hulpverlening of is de vervanger
- 3 De wet biedt de mogelijkheid om zo nodig met doorbreking van de geheimhoudingsplicht informatie te delen (bijvoorbeeld bij het doen van een melding aan VT)
- 4 Er is sprake van een wettelijke verplichting of meldplicht (bijvoorbeeld de wettelijke verplichting om informatie te verstrekken aan de jeugdbeschermer die belangrijk is voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling).
- 5 Er is sprake van een conflict van plichten. Hierbij gaat het maken om een afweging waarbij de vraag gesteld kan worden of de kans groot is dat er verdere schade ontstaat als je je mond houdt. Maar je moet je ook afvragen of er andere mogelijkheden zijn om die eventuele schade te voorkomen en hoe groot de kans is dat met het doorbreken van je beroepsgeheim de kans op verdere schade tot een minimum wordt beperkt.

Als je hebt vastgesteld dat je informatie wilt gaan delen, is de vervolgvraag welke (minimale) informatie noodzakelijk is om te delen. En met wie.

Vraag 4.7 Raadplegen bestanden gemeente door Veilig Thuis: *Mag een gemeente bij binnenkomst van een melding van VT hun lokale systeem raadplegen? (waar bijv. iets instaat over schulden, werkloosheid, ontvangen zorg etc.)*

Nee dat mag niet zomaar. Is dit als een standaardcheck bedoeld? Wat zou hiervan het doel en noodzaak zijn? In het protocol van handelen is opgenomen dat Veilig Thuis, indien zij dat voor een betere beoordeling van de melding relevant acht, de gegevens uit de melding kan aanvullen. Daarbij is een onderscheid tussen informatie die wordt opgevraagd bij anderen voorafgaand aan het contact met directbetrokkenen en informatie die wordt opgevraagd nadat er contact is geweest met de directbetrokkenen. Informatie opvragen in de fase van de veiligheidsbeoordeling voorafgaand aan contact met de directbetrokkenen:

- 1 VT kan bij ketenpartners nagaan of de directbetrokkenen (de zogenaamde 'dat' informatie) bij hen bekend zijn.
- 2 VT kan ook inhoudelijke informatie (de zogenaamde 'wat' informatie) ophalen bij de volgende bronnen:
  - de eigen systemen van VT
  - andere Veilig-Thuisorganisaties
  - de Basisregistratie Personen (BRP)
  - het Centraal Gezagsregister
  - de RvdK
  - de directbetrokkenen zelf, voogd of curator
  - Politie of OM, indien:
    - dit voor inschatting van de veiligheid bij het leggen van het eerste contact noodzakelijk wordt geacht;
    - op basis van de melding duidelijk is, of door VT de inschatting wordt gemaakt, dat mogelijk ook strafrechtelijk onderzoek wordt gedaan.

Persoonsgegevens die de gemeente heeft verzameld op grond van bijv. de Participatiewet

Juridische vraagstukken

vragen & antwoorden

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Overzicht rechtsbescherming](#)

mogen niet zomaar gebruikt voor een ander doeleinde. Het is daarom voor gemeenten niet zo makkelijk om tot een integrale blik/plan van aanpak te komen. Hier is aandacht voor en er loopt een traject om te onderzoeken hoe uitwisselen van gegevens in het sociaal domein mogelijk is waarbij tegelijkertijd de privacy van mensen wordt gewaarborgd, zie voor meer informatie hierover: <https://www.programmasociaaldomein.nl/trajecten/uitwisseling-persoonsgegevens-en-privacy-upp>.

Overzicht rechts- bescherming

cliënten

Direct naar:

→ Wettelijke kaders

→ Juridische vraagstukken

Rechtsbescherming en – waarborgen ouders en jeugdigen

Inmiddels zijn de pilots 'Effectievere Jeugdbeschermingsketen' volop bezig met experimenteren om de jeugdbeschermingsketen sneller en effectiever in te richten. Voor de inrichting van de jeugdbescherming is het ook van belang om te waarborgen dat ouders/verzorgers en jeugdigen rechtsbescherming genieten tegen (soms ingrijpende) beslissingen die worden genomen, als zij het ergens niet mee eens of zich onheus bejegend voelen. Welke rechtsmiddelen en -waarborgen er zijn wordt hieronder op een rijtje gezet.

Bronnen van het recht

In zowel internationale verdragen als in de Nederlandse wet- en regelgeving zijn regels te vinden die ouders en jeugdigen bescherming bieden tegen beslissingen van de overheid.

Internationale verdragen

In artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) is het recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven neergelegd. Dit artikel houdt kort gezegd in dat ouders en jeugdigen zelf invulling mogen geven aan het gezins- en privéleven en de overheid zich hierin niet mag mengen. Ingrijpen hierin mag alleen als dat in een democratische samenleving noodzakelijk is én als in de Nederlands wet- en regelgeving is bepaald dat ingrijpen is toegestaan en op welke gronden.

Daarnaast zijn in het Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) rechten van kinderen en jongeren tot 18 jaar neergelegd waarmee bij de invulling van wetten en regels rekening moet worden gehouden. In het IVRK is o.a. bepaald dat:

- bij alle maatregelen betreffende kinderen de belangen van het kind de eerste overweging vormen;
- ouders of voogden de primaire verantwoordelijkheid voor de zorg van het kind dragen;
- kinderen moeten worden gehoord in beslissingen die hen aangaan.

De overheid moet de rechten die zijn neergelegd in het EVRM en IVRK respecteren en hierin ondersteuning bieden. Onder de 'overheid' vallen ook gemeente/wijkteams, VT en RvdK en de GI.

→ Bronnen van het recht

→ Onafhankelijke blik

→ Overzicht rechtsbescherming
per organisatie

Overzicht rechts- bescherming cliënten

Direct naar:

→ Wettelijke kaders

→ Juridische vraagstukken

Zorgvuldigheidseisen

Op grond van artikel 8 EVRM moeten de volgende checks and balances in acht worden genomen bij de hulpverlening/ jeugdbescherming:

- 1 Jeugdigen en ouders moeten voldoende en vanaf het begin betrokken worden bij het besluitvormingsproces;
- 2 Het gezin heeft recht op een zorgvuldige verwerking van hun persoonsgegevens en recht op inzage in de (proces)stukken;
- 3 Er mag geen relevante informatie over en voor ouders en jeugdigen worden achtergehouden;
- 4 Ouder en jeugdigen moeten worden geïnformeerd over beslissingen die over hen worden genomen en waarom deze beslissingen zijn genomen;
- 5 Het initiatief tot informatievoorziening ligt bij de organisaties/professionals;
- 6 Onder omstandigheden moet een onafhankelijk psychologisch onderzoek worden gelast;
- 7 Ouders en jeugdigen moeten hun mening en belangen kenbaar kunnen maken en deze moeten serieus worden genomen.
- 8 Wanneer kinderen en ouders van elkaar gescheiden worden moet dat volgens de vastgestelde procedures gebeuren en kinderen en ouders moeten in zulke procedures hun standpunt kunnen geven. En zij hebben ieder geval recht op regelmatig contact, tenzij dat niet in het belang van het kind is.

Nederlandse wet- en regeling

In verschillende wet- en regelgeving is bepaald wat de rechten van ouders, kinderen en andere betrokken zijn. Zoals in de Jeugdwet waarin is bepaald dat betrokkene het recht hebben om inzage in het dossier te vragen. In het Burgerlijk Wetboek is te vinden welke rechtsbescherming er is bij de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregelen. In het schema hieronder wordt verder inzichtelijk gemaakt wie welke rechtsbescherming heeft.

Onafhankelijke/objectieve blik

In de jeugdbescherming/hulpverlening kunnen voor het gezin ingrijpende beslissingen worden genomen. Daarom moeten de zorgvuldigheidseisen die hierboven zijn vermeld in acht worden genomen. De rechter moet erop kunnen vertrouwen dat het onderzoek dat is verricht naar de noodzaak van een kindbeschermingsmaatregel qua totstandkoming en inhoud rechtmatig is. Dit betekent onder meer dat het rapport onpartijdig is en niet vooringenomen tot stand is gekomen. De relevante feiten worden verzameld, er wordt gesproken met betrokkenen en informanten, soms wordt nog aanvullend (diagnostisch) onderzoek gedaan en eerdere rapportages over de situatie in het gezin worden gebundeld en geanalyseerd. Vervolgens wordt de informatie geanalyseerd en wordt beoordeeld in welke mate de ontwikkeling van het kind bedreigd is.¹ Onzorgvuldigheid hierin kan leiden tot onrechtmatig handelen, klacht- en tucht) procedures en het vertrouwen van burgers in organisaties en professionals doen afnemen.

De onafhankelijke/objectieve blik is nu neergelegd bij de RvdK. En ook bij de uitoefening van de taken van VT zijn er wettelijke waarborgen voor een objectief en onafhankelijk onderzoek. In artikel 4.1.2 Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 is bepaald dat het college de onafhankelijke uitvoering van de taken van het AMHK waarborgt. De reden hiervan is dat VT de bevoegdheid heeft om, indien noodzakelijk, buiten medeweten om van betrokkenen, informatie te verzamelen om te

¹ <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Samen-werken-aan-feitenonderzoek.pdf>

Overzicht rechts- bescherming

cliënten

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Juridische vraagstukken](#)

onderzoeken of daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling. Met onafhankelijk onderzoek wordt bedoeld, objectief en waarde vrij, met voldoende distantie ten opzichte van het betrokkenen en andere hulpverleners. Een professional die niet in staat is om op objectieve wijze het onderzoek uit te voeren, bijvoorbeeld doordat deze persoon eerder rechtstreeks bij een gezin betrokken is of was, zou het AMHK-onderzoek niet mogen uitvoeren. De eis van onafhankelijkheid geldt specifiek voor de onderzoekstaak van het AMHK maar niet voor het vervolgetraject nadat het onderzoek is afgerond. De wet biedt de ruimte dat een AMHK professional die het onderzoek heeft uitgevoerd, in het vervolgetraject van dit gezin betrokken kan worden. Het zou kunnen zijn dat een AMHK medewerker die een onderzoek heeft uitgevoerd, bijvoorbeeld als casemanager verder gaat met hetzelfde gezin, bijvoorbeeld op verzoek van dat gezin, aldus de toelichting bij deze bepaling².

Aard hulpverlening en de kaders moeten helder zijn

Er bestaat in de hulpverlening een onderscheid tussen vrijwillige en gedwongen hulpverlening. Aan gedwongen hulpverlening en de weg hiernaar toe worden zwaardere eisen gesteld dan aan vrijwillige hulpverlening. In de praktijk wordt ook wel gesproken over de variant 'drang'. Hierbij gaat het om een proces van hulp en zorg verlenen in het vrijwillige kader van de jeugdzorg, waarbij de jeugdprofessional gradueel meer invloed uitoefent, meer verantwoordelijkheid neemt en daarmee steeds intensiever hulp en zorg verleent én tegelijkertijd de vrijwilligheid van de hulp garandeert. Het gaat dus om een intensievere vorm van hulp. Van belang is om hierbij te beseffen dat dit geen wettelijke vorm van hulp is. Voor ouders en jeugdigen moet helder zijn met welk kader zij te maken hebben en welke rechtsbescherming daarbij hoort.³

Overzicht belangrijkste rechtsbescherming per organisatie

Hieronder wordt een overzicht gegeven van verschillende vormen van rechtsbescherming van jeugdigen, ouders/verzorgers en eventuele andere betrokkenen. In de kolommen daarnaast wordt per organisaties benoemd of zij met deze rechtsbescherming te maken hebben. Uit het overzicht blijkt dat de rechtsbescherming in verschillende wetten is geregeld: zoals de Jeugdwet, Wmo 2025, Burgerlijk Wetboek, Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Algemene Wet bestuursrecht. Ook binnen het jeugd- en adolescentenstrafrecht zijn er verschillende rechtswaarborgen voor jongeren. Hoewel binnen de pilots vooral wordt ingezoomd op de civiele kinderschermingsmaatregelen, kan ook een goede samenwerking met de strafketen bijdragen aan een effectievere jeugdbescherming. Bijvoorbeeld in de situatie dat er een samenloop is van een kinderschermingsmaatregel en jeugdreclassering of doordat als bijzondere voorwaarde wordt gesteld dat een jongere zal meewerken aan een gesloten plaatsing⁴.

² Zie Toelichting Besluit van houdende regels ter uitvoering van de Jeugdwet (Besluit Jeugdwet).

³ Zie ook een rapport 'Intensieve vrijwillige hulp' van het RSJ van 25 november 2019, <https://www.rsj.nl/actueel/nieuws/2019/11/25/rsj-en-rvs-helder-onderscheid-nodig-tussen-vrijwillige-jeugdzorg-en-jeugdbescherming>.

⁴ Zie ook een brief 'Voortgang aanpak jeugdcriminaliteit' van Minister Dekker aan de TK d.d. 9 juli 2020 over het belang van een goede ondersteuning van de LVB jongeren en samenplaatsing van civielrechtelijke en strafrechtelijke jongeren https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z13751&did=2020D29101.

Overzicht rechts- bescherming

cliënten

Direct naar:

→ Wettelijke kaders

→ Juridische vraagstukken

Rechtsbescherming

Mogelijkheid indienen klacht klachtencommissie

■ Raad voor de Kinderbescherming

Ja, (wettelijke) kaders te vinden in H. 9 Besluit externe klachtencommissie RvdK titel 9.1 Algemene wet bestuursrecht (Awb).

▶ Gecertificeerde Instelling

Ja, bepaald in H.4 Jeugdwet.

● Veilig Thuis

Ja, bepaald in H. 4 Wmo 2015.

◆ Gemeente/wijkteam

Ja, kaders te vinden in H.9 Awb en eigen nadere invulling hiervan door een gemeente/wijkteam.

Mogelijkheid indienen tuchtklacht ingeval van (SKJ) geregistreerde professionals

■ Raad voor de Kinderbescherming

Ja, RvdK werk met (SKJ) geregistreerde professionals.

▶ Gecertificeerde Instelling

Ja, GI werkt met (SKJ) geregistreerde professionals.

● Veilig Thuis

Ja, VT werkt met (SKJ) geregistreerde professionals.

◆ Gemeente/wijkteam

Ja, ook hier moet deels worden gewerkt met (SKJ) geregistreerde professionals.

Mogelijkheid indienen klacht bij Nationale- en Gemeentelijk ombudsman en Kinderombudsman

■ Raad voor de Kinderbescherming

Ja.

▶ Gecertificeerde Instelling

Ja.

● Veilig Thuis

Ja.

◆ Gemeente/wijkteam

Ja.

Recht op zorgvuldige gegevensverwerking inclusief recht op inzage, verzoek kunnen doen om correctie en vernietiging

■ Raad voor de Kinderbescherming

Ja, geregeld in de AVG en kwaliteitskader RvdK.
Rechtsbescherming hiertegen: bezwaar en beroep Awb +

advies vragen aan de Autoriteit
Persoonsgegevens (AP).

Overzicht rechts- bescherming

cliënten

Direct naar:

→ Wettelijke kaders

→ Juridische vraagstukken

▶ Gecertificeerde Instelling

Ja, geregeld in de AVG en Jeugdwet.

Rechtsbescherming: verzoek indienen bij de burgerlijke rechter (kan zonder advocaat) + advies vragen AP.

● Veilig Thuis

Ja, geregeld in de AVG en Wmo 2015.

Rechtsbescherming: niet eenduidig geregeld. Hangt af van organisatie VT. Is wenselijk dat hier één rechtsgang voor komt (zelfde als de GI?)

◆ Gemeente/wijkteam

Ja, geregeld in de AVG en eigen kaders.

Rechtsbescherming: hangt af van wijze organisatie, maar zal meestal gaan om mogelijkheid maken bezwaar en beroep Awb + advies vragen aan AP.

Bewaar kunnen maken tegen beslissingen op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb)

■ Raad voor de Kinderbescherming

Ja, tegen o.a. beslissingen m.b.t. afwijzing verzoek inzage, vernietiging dossier.

▶ Gecertificeerde Instelling

Nee, GI is wel deels een bestuursorgaan als het gaat om bepaalde beslissing die binnen een ots worden genomen, maar geen bezwaar mogelijk (is bepaald in de zogenaamde 'negatieve lijst' Awb).

● Veilig Thuis

Beslissingen als instellen onderzoek, doorverwijzen e.d. zijn geen bestuursrechtelijke besluiten, dus geen bezwaar en beroep Awb mogelijk.

◆ Gemeente/wijkteam

Tegen beslissingen m.b.t. inzetten jeugdhulp/pgb staat bezwaar en beroep Awb open.

Bijzondere rechtsbescherming

▶ Gecertificeerde Instelling

Bij kindbeschermingsmaatregelen is specifieke rechtsbescherming geregeld in het burgerlijk wetboek. Bijvoorbeeld dat een schriftelijke aanwijzing door de ouder met gezag of jeugdige aan de kinderrechter kan worden voorgelegd. En dat voor een uithuisplaatsing altijd een machtiging van de kinderrechter nodig is.

Tegen de meeste uitspraken van de rechtbank staat hoger beroep open. Zie verder ook het overzicht met de wettelijke kader per organisatie en 'De wettelijke kaders van de jeugdbescherming, van het NJI⁵.

5 Zie <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Publicaties/NJi-Publicaties/De-wettelijke-kaders-van-de-jeugdbescherming>.

Overzicht rechts- bescherming cliënten

Direct naar:

→ Wettelijke kaders

→ Juridische vraagstukken

Gesloten plaatsingen

■ Raad voor de Kinderbescherming

In de Jeugdwet is bepaald op welke gronden een machtiging gesloten jeugdhulp kan worden afgegeven en welke waarborgen er zijn. Verzoekende partijen kunnen zijn de RvdK, de GI, het college en openbaar ministerie (OM).

▶ Gecertificeerde Instelling

In de Jeugdwet is bepaald op welke gronden een machtiging gesloten jeugdhulp kan worden afgegeven en welke waar-

borgen er zijn. Verzoekende partijen kunnen zijn de RvdK, de GI, het college en het OM.

◆ Gemeente/wijkteam

In de Jeugdwet is bepaald op welke gronden een machtiging gesloten jeugdhulp kan worden afgegeven en welke waarborgen er zijn. Verzoekende partijen kunnen zijn de RvdK, de GI, het college en het OM.

Recht op verzoek contra-expertise /deskundigenonderzoek/ second opinion

■ Raad voor de Kinderbescherming

Ja. Ouders kunnen de rechter vragen om tegenonderzoek te doen t.o.v. een onderzoek van de RvdK⁶.

▶ Gecertificeerde Instelling

Ja. Ouders kunnen de rechter vragen om tegenonderzoek te doen t.o.v. een onderzoek van de GI.

● Veilig Thuis

Wettelijk niets over bepaald.

◆ Gemeente/wijkteam

O.g.v de Jeugdwet is er geen recht op een second opinion (was wel in de Wet op de jeugdzorg bepaald). Maar een gemeente kan er zelf voor kiezen om een second opinion aan te bieden.

Rechten jeugdigen: Indienen (tucht)klacht, recht om gehoord te worden bij beslissingen die over hem/haar gaan, belang jeugdige eerste overweging bij te nemen beslissingen, recht om opgevoed te worden door de eigen ouders. Verdere rechten zijn te vinden in het IVRK. Mening kind over beslissing/verzoek moet in verzoekschrift aan de rechtbank worden vermeld

■ Raad voor de Kinderbescherming

Ja.

▶ Gecertificeerde Instelling

Ja.

● Veilig Thuis

Ja.

◆ Gemeente/wijkteam

Ja.

⁶ Art. 810a lid 2 Rv bepaalt, voor zover voor deze zaak van belang, dat in zaken betreffende de ondertoezichtstelling van minderjarigen de rechter op verzoek van een ouder en na overleg met die ouder een deskundige benoemt, mits dat mede tot beslissing van de zaak kan leiden en het belang van het kind zich daartegen niet verzet.

Overzicht rechts- bescherming cliënten

Direct naar:

→ [Wettelijke kaders](#)

→ [Juridische vraagstukken](#)

Organisatie aansprakelijk kunnen stellen voor onrechtmatig handelen

■ Raad voor de Kinderbescherming Ja, civiele procedure.	● Veilig Thuis Ja, civiele procedure.
▶ Gecertificeerde Instelling Ja, civiele procedure.	◆ Gemeente/wijkteam Ja, hangt van aard handelen af of civiele of bestuursrechtelijke procedure.

Recht op ondersteuning door vertrouwenspersoon, ook voor jeugdigen (zoals bijvoorbeeld het AKJ, Jouw ingebrachte Mentor e.d.)

■ Raad voor de Kinderbescherming Ja.	● Veilig Thuis Ja.
▶ Gecertificeerde Instelling Ja.	◆ Gemeente/wijkteam Ja.

Recht op inzage van ouders met gezag in dossier/informatie over het kind jonger dan 16 jaar (tenzij zorg goed hulpverlenerschap zich hiertegen verzet)

■ Raad voor de Kinderbescherming Ja.	● Veilig Thuis Ja.
▶ Gecertificeerde Instelling Ja.	◆ Gemeente/wijkteam Ja.

Overzicht rechts- bescherming

cliënten

Direct naar:

→ Wettelijke kaders

→ Juridische vraagstukken

Recht op informatie juridische ouder zonder gezag van beroepskracht over ontwikkelingen kind op hoofdlijnen (is geen recht op inzage). Deze ouder moet hier zelf om verzoeken en info hoeft niet te worden gegeven als belang van het kind zich ertegen verzet en als de informatie ook niet aan de ouder met gezag wordt verstrekt

■ Raad voor de Kinderbescherming

Ja.

● Veilig Thuis

Ja.

▶ Gecertificeerde Instelling

Ja.

◆ Gemeente/wijkteam

Ja.

Voor kinderen met een beperking/handicap geldt ook een extra bescherming o.g.v. Verdrag inzage de rechten van mensen met een beperking en Wet gelijke behandeling voor mensen met een handicap of chronische ziekte⁷

■ Raad voor de Kinderbescherming

Ja.

● Veilig Thuis

Ja.

▶ Gecertificeerde Instelling

Ja.

◆ Gemeente/wijkteam

Ja.

Verder zijn er nog de rechten zoals ook hierboven benoemd bij de internationale verdragen en bijvoorbeeld een recht op omgang tussen het kind en ouder zonder gezag en het recht van ouders met gezag om beiden betrokken te worden bij de hulpverlening

■ Raad voor de Kinderbescherming

Ja.

● Veilig Thuis

Ja.

▶ Gecertificeerde Instelling

Ja.

◆ Gemeente/wijkteam

Ja.

---

⁷ Zie voor meer informatie: <https://mensenrechten.nl/nl/vn-verdrag-handicap>.

Overzicht rechts- bescherming cliënten

Direct naar:

→ Wettelijke kaders

→ Juridische vraagstukken

Recht op ondersteuning door een vertrouwenspersoon en/of cliëntondersteuning

■ Raad voor de Kinderbescherming

Ja (zie <https://www.kinderbescherming.nl/voor-kind-en-ouder/hoe-verloopt-een-raadsonderzoek/steun-van-een-vertrouwenspersoon>).

▶ Gecertificeerde Instelling

Ja. Dit is bepaald in artikel 2.2.4 Wmo 2015 en 2.6 lid 1 sub f Jeugdwet.

● Veilig Thuis

Ja. Dit is bepaald in artikel 1.1 en 2.2.4 Wmo 2015).

◆ Gemeente/wijkteam

Ja. Dit is bepaald in artikel 2.2.4 Wmo 2015 en 2.6 lid 1 sub f Jeugdwet.

Zie voor meer informatie over ondersteuning door een vertrouwenspersoon op de website van het AKJ, <https://www.akj.nl/welkom/>.

Colofon

Auteur

mr. Esther Lam

Effectieve jeugdbescherming

Willemijn Helmich

willemijn@helmichinterimenadvies.nl

Contactpersonen JB-pilots

Projectleider

Marieke Wijdeven

marieke@mowadvies.nl

Projectmedewerker

Inge Zouteriks

inge@op-karakter.nl

ZORG
SAMEN STEEDS BETER
VOOR DE
JEUGD